

Arif Məmmədov narkotik istehsalında ittiham olundu

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№17 (3356) 13 May / 2025-ci il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

Səs yazısı yayılan
məktəb direktoru
işdən çıxarıldı

İstanbul görüşü: son şans, yoxsa növbəti "sülh oyunu"?

Və ya Putin danışıqları uzatmaqla nəyə nail olmaq istəyir?

Xəbər

"İcra başçısı torpağımızı satıb"

Cəlilabad sakini: "Mülkümüzün
yarısını 218 000 manata satıblar,
qalan hissəsini isə..."

2

Aktual

Şuşadakı biabırçılığa etiraz olundu

Şəhid Xudayar Yusifzadənin anası:
"Xahiş edirik, dövlət başçısı bunun
haqqında tədbir görsün"

6

Şikayət

Dələduzla hakim arasında nə kimi əlaqə var?

Aygün Əsgərova Eldar İsmayılovun onun
şikayətinə qərəzli yanaşdığını iddia edir

7

Təhlil

Böyük güclərin yeni siyasi oyunu

Hindistan-Pakistan müharibəsi hansı
qüvvələrin marağındadır?

9

Şikayət

"16 il pensiya almışam, indi kəsiblər..."

Bakı sakini əlillik pensiyasının qanunsuz
olaraq kəsildiyini deyir

7

Cəmiyyət

Deputata məxsus olduğu deyilən şirkətə 120 milyon manatlıq sifariş

Kəlbəcər rayonunun Zar kəndində 547 fərdi yaşayış evi,
sosial obyektlər, mühəndis kommunikasiyaları, yol-küçə
şəbəkəsinin tikintisi və abadlıq işləri həyata keçiriləcək.
Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondu bununla bağlı
elan etdiyi tenderə yekun vurub. Tenderin qalibi "Amazo-
ne" şirkəti seçilib. Tərəflər arasında bağlanacaq satınalma
müqaviləsinin maliyyə dəyəri 120 628 652,59 manatdır.
Dövlət satınalmalarının vahid internet portalı üzərindən
apardığımız araşdırma zamanı məlum olub ki, "Amazo-
ne" şirkəti yalnız Məcburi Köçkünləri Sosial İnkişaf
Fondunun keçirdiyi tenderlərin qalibi seçilib...

4

Fakt

"Xəzər TV" məhkəmə qərarlarını saymır

Telekanal 3 dəfə məhkəmədə uduzsa da, şirkətə
borclu olduğu vəsiti ödəməkdən imtina edir

"KANQ MEDIA PRODUCTION" MMC-nin rəhbəri Kə-
nan Fərzəliyev tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına ş-
ikayət məktubu daxil olub. "Xəzər TV" və "M Group Pro-
duction" MMC-dən şikayət edən K.Fərzəliyev iddia edir
ki, hər iki şirkətin rəhbərliyi müqavilə və məhkəmə qə-
rarları ilə ona ödəməli olduqları vəsaiti verməkdən imti-
na edirlər: "Bildirim ki, 12 yanvar 2021-ci il tarixində
mənim təsisçisi və direktoru olduğum "KANQ MEDIA
PRODUCTION" MMC ilə "M Group Production"
arasında serial çəkilişinə dair müqavilə imzalandı...

3

Fransa prezidenti narkotiklə yaxalandı...

Fransanın sosial mediası prezident Emmanuel Makronun Ukraynaya gedən qatarda dünya liderləri ilə “kokain qəbul etdiyini” əks etdirən video yayıb.

Stopnarkotik.az xəbər verir ki, Polşadan Kiyevə bir gecəlik diplomatik səfər zamanı lentə alınan qısa video-da Makronun Almaniya kansleri Fridrix Merz və Böyük Britaniyanın baş naziri Kir Starmerin yanında şəxsi kabinetdə oturduğu görünür. Jurnalistlər otağa daxil olarkən, Makron tələsik masanın üstündəki naməlum ağ əşyanı götürüb, cibinə qoyur. Media nümayəndələri hadisəni canlı lentə aldığından, az sonra həmin video sosial şəbəkələrdə yayınlanıb.

Bir çoxları bu əşyanın şübhəli şəkilə kiçik bir ağ toz torbasına bənzədiyini söyləyir, digərləri isə Merzin hərəkətinə diqqət yetirirlər. Bəziləri vurğulayırlar ki, Merz kokain qaşığına bənzəyən əşyanı əlində saxlayır və sonra tez gizlədir.

Doktor Saymon Qoddek məsələni belə şərh edib:

“Makron, Starmer və Merz Kiyevdən qayıdarkən videokadrlara yaxalanıblar. Masanın üstündə içində ağ toz

olan bir paket var. Makron onu tez cibinə qoyur, Merz qaşığı gizlədir. Bunun heç bir başqa izahı yoxdur. Tanınmış kokain istifadəçisi Zelenski onu indicə götürüb. Nöqtələri birləşdirin”.

“Lib?ration” nəşri isə zərərə nəzərət rejiminə keçib və iddiaları “əsassız sui-qəsd nəzəriyyələri” adlandırır. Nəşrin yazdığına görə, Makronun tutduğu əşya sadəcə “salfet” olub və Merzin əlində olduğu iddia edilən qaşığı, sadəcə, məsum “qəhvə qarışdırıcı çubuq” olub.

Ancaq tənqidçilər buna inanmırlar, “əgər bu, sadəcə salfet idisə, kameralar içəri girəndə onu tələsik gizlətməyə nə ehtiyac var idi?”, - deyərək onları soruşub.

Maraqlıdır, Merzin gizlətdiyi adicə “qəhvə qarışdırıcı çubuğu” niyə sonrakı şəkildə görünür?

Makron və Merzin qatarda şübhəli bağlama gizlətdiklərini göstərən video internetdə yayıldıqdan sonra Fransa Prezident Administrasiyası verilən reaksiyaları sərt təkzib edib.

Yelisey Sarayı Makron və Merzə qarşı ittihamları rədd edib. Fotoda salfetin yaxından görüntüsü və başlığı göstərilir: “Bu, salfetdir. Burnunu fırıxmaq üçün”. Onun yanında qatarda

masa arxasında Makron və Mersin şəkli var: “Bu, Avropa Birliyi. Sülh qurmaq üçün”.

“Avropa Birliyi mürəkkəbləşəndə dezinformasiya o həddə çatır ki, adi salfet narkotik kimi qələmə verilir”, - deyərək açıqlama verən Yelisey Sarayı saxta xəbərlərin “Fransanın daxili və xaricdəki düşmənləri” tərəfindən yayıldığını bildirib.

Maraqlıdır ki, artıq ittiham trendinə çevrilmiş videoya rus politoloq Serqey Markov da reaksiya verib. “Kokain, Makron və Merz: yüzrlə media orqanı

Macron və Merzin masadan kokaini gizlətməmiş ola biləcəyini irəli sürdükdən iki gün sonra, ittihamlar belə cavablandırıldı ki, onlar əsməcə içində masanın üstündən kağız salfet və sadəcə qəhvə qarışdırıcısını yığırdırlar. Bəlkə də belədir. Amma çoxları artıq buna inanmayacaq”, deyərək Markov yazıb.

Öz növbəsində, Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi sözcüsü Maria Zaxarova da Fransanın, Almaniyanın və Böyük Britaniyanın liderlərini narkotik istifadə etməkdə ittiham edib.

O, “Telegram” kanalından etdiyi paylaşımında Fransa Prezidenti Emmanuel Makron, Almaniya Baş naziri Olaf Merz və İngiltərə Baş naziri Kir Starmerin Ukraynaya gedərkən çəkilən video görüntüsünü paylaşmış.

Mariya Zaxarova Avropada “vaxtı keçmiş müvəqqəti liderlərin” rəhbərlik etdiyini vurğulayıb və daha sonra bunları yazıb: “Zelenskini növbəti qanlı oyuna və Avropada qan tökülməsinin davam etməsinə təhrik etdikdən sonra fransız, ingilis və alman qatara minib hava alıblar. Görünür, jurnalistlər gələcə qədər əşyalarını yığırdırmağı unudublar. Avropanın gələcəyini hər cəhətdən asılı və keçici liderlər həll edir”.

Rusiya XİN rəsmisi 2022-ci ildə Avropa səfirlərindən biri ilə dialoqunu da xatırladı. Aİ təmsilçisi ona köhnə qitədə siyasi liderlərin narkotik istifadəçisi olmasının adi hal kimi qəbul edildiyini bildirib.

Əyləncə səhifəsi

Trampa 400 milyon dollarlıq hədiyyə...

ABŞ prezidenti Donald Trampa milyonlarla dollarlıq hədiyyə edilməyi barədə xəbərlər dolaşır. Milli.az xarici mətbuata istinadən xəbər verir ki, Qəter rəsmiləri ona 400 milyon dollarlıq “Boeing 747-8” təyyarəsini hədiyyə edib etməmək barədə qərar verə verməyiblər.

Bu haqda Qəterin ABŞ-dəki mətbuat attaşesi Əli Əl-Ansari danışmış.

Hazırda məsələnin nəzərdən keçirildiyi bildirilib. ABŞ-nin “ABC” telekanalı da Trampın Qəter kral ailəsindən hədiyyə olaraq, Boeing 747-8 təyyarəsini almağa hazırlaşdığı barədə xəbər vermişdi. Təyyarənin gələn həftə təhvil verilə biləcəyi də məlumatda yer alıb.

Ərinin dörd gizli arvadı olduğunu öyrəndi, polisə şikayət etdi

Hindistanda qadın evləndikdən sonra əri ilə bağlı xoşagəlməz həqiqəti aşkarlayıb. Qadın ərinin çoxarvadlıqda yaxalandığını iddia edir.

Lent.az-ın xarici mediaya istinadla məlumatına görə, Müzəffərnaqar (Uttar-Pradeş ştatı) şəhərindən olan müəllim polis əməkdaşı olan ərindən qarşı hüquq-mühafizə orqanlarına şikayət edib. O, ifadəsində polis məmuru Rahul Kumara ərə getdiyini bildirib. Mərasimdən az sonra ərinin ona qarşı aqressiv davranmağa başladığını deyib. O, spirtli içki qəbul edib və zərərçəkmiş döyüb. Bu hücumlardan biri, şikayətcinin qeyd etdiyi kimi, hamiləliyin üçüncü ayında dölün düşməsinə səbəb olub.

Tezliklə qadın Kumaraın çoxarvadlı olduğunu öyrənib. Müəllim iddia edir ki, kişinin ondan başqa daha dörd arvadı var və hər biri ilə nikah mərasimindən keçib. Eyni zamanda, yeni bir əlaqəyə başlayarkən əvvəlki münasibətləri da yandırmayıb.

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

“Hürriyyət” qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnilir və “Futbol+ servis” mətbəəsində çap edilib.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Arif Məmmədov narkotik istehsalında ittiham olundu

Bakı şəhər Baş Polis İdarəsi Azərbaycanın Avropa Şurası yanında Daimi Nümayəndəliyinin keçmiş rəhbəri Arif Məmmədovun axtarış dosyesini yayıb.

Stopnarkotik.az xəbər verir ki, sabiq səfir Cinayət Məcəlləsinin 4 maddəsi ilə təqsirli bilinir.

Ona qarşı mənim səmərə, vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə, vəzifə saxtakarlığı və narkotik vasitələri hazırlama, istehsal etmə, əldə etmə, saxlama, daşıma, göndərmə maddələri ilə ittiham irəli sürülüb.

Səs yazısı yayılan məktəb direktoru işdən çıxarıldı

Bakı şəhəri 207 sayılı orta məktəbin direktorunun yayılmış səs yazısı ilə bağlı araşdırmalar aparılıb.

Bu haqda Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyindən məlumat verilib. Araşdırma nəticəsində fəaliyyətində yol verdiyi nöqsanlara görə Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin müvafiq əmri ilə təhsil müəssisəsinin direktoru vəzifəsindən azad edilib. "Bildiririk ki, təhsil müəssisələrində sağlam işgüzar mühitin təmin olunması, vətəndaşların təhsil müəssisəsinə etimadının, təhsil müəssisələrinin fəaliyyətində səmərəliliyin və şəffaflığın artırılması əsas prioritetlərdəndir. Təhsil müəssisələrində hər hansı neqativ halların baş verməsi yolverilməzdir", - agentliyin məlumatında deyilir.

ELAN

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin 25.12.2006-cı il tarixli, 382 sayılı sərəncamı ilə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti Başçısı Aparatının Bağlar Təsərrüfatı İnkişafı və İstismarı Birliyinin Binəqədi rayonu, Novxanı ərazisində 0,12 ha torpaq sahəsi olan 1058 q nömrəli bağın Allahverdiyev Fəraman Mehraq oğlu və ailə üzvlərinin istifadəsinə verilməsinə dair 37356 sayılı müqavilə sənədinin əslitdiyi üçün etibarsız hesab olunur.

ADP Prezidentin qərarını təqdir edir

İlham Əliyevin Moskvaya getməməsi partiya tərəfindən müsbət dəyərləndirilib

Düən ADP İdarə Heyətinin ölkə və beynəlxalq aləmdə baş verən ictimai-siyasi proseslərə dair növbəti toplantısı keçirilib. Partiyanın mətbuat xidmətindən "Hürriyyət"ə verilən məlumata əsasən, toplantı iştirakçıları ilk növbədə nüvə arsenalına malik Pakistanla Hindistan arasında davam edən hərbi gərginliyin səngiməsini, tərəflər arasında atəşkəslə bağlı razılıq əldə edilməsini təqdir edib, bölgə və dünya üçün təhlükə mənbəyinə çevrilə biçək bu qarşıdurmanın diplomatik yolla həlledilməsindən məmnun olduğunu diqqətə çatdırıb.

Partiya rəsmiləri dövlətimizin qardaş Türkiyə ilə eyni siyasi xətt izləyərək dost Pakistanın haqlı mövqeyini müdafiə etməsini, Pakistanla hərtərəfli əlaqələrin, strateji əməkdaşlığın sonrakı inkişafına daha geniş stimül verəcəyinə, ölkəmizə qarşı yarana biləcək regional və beynəlxalq təhdidlərin neytrallaşdırılmasında bu dost ölkənin daha etibarlı şəkildə mövqə nümayiş etdirəcəyinə əminliyini ifadə edib.

İdarə Heyəti dövlət başçısı İlham Əliyevin Kremlə düzenlənən 9 may paradına gəlməkdən imtina etməsini müsbət dəyərləndirib və bu prinsiplə addımın, məlum təyərə qəzasından sonra Rusiyanın sərgilədiyi soyuq münasibətə, rəsmi media resurslarında Azərbaycanla qarşılaşdığı qaralama kampaniyasına, iki dövlət arasında müəliflik fəaliyyəti haqqında bağlanmış müqavilənin ruhuna zidd davranış nümayiş etdirməsinə adekvat reaksiya olduğunu bildirib.

İdarə Heyəti Türkiyədə uzun illərdən bəri kök salan, arxasına aldığı güc dövlətlərinin yardımı ilə qardaş ölkənin varlığını sarsıtmaqdan geri durmayan, nəinki Türkiyə üçün, eləcə də Yaxın və Orta Şərq müsəlman dünyası üçün təhlükə mənbəyinə çevrilən PKK terror təşkilatının silahı yerə qoyması, kürd probleminin bundan sonra dinc, demokratik yolla həll edilməsinə razılıq vermesini təqdir edib və bu hadisəni Türkiyənin qanlı terrora qarşı apardığı effektiv mübarizənin nəticəsindən doğduğunu bildirib.

İdarə Heyəti Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Ukrayna ilə sülh danışıqlarına ilk şərt qoyulmadan razı olması ilə bağlı şəsləndirdiyi bəyanata münasibət bildirib. Üç ildən artıq davam edən, Ukraynanın böyük bir kəvilənin ruhuna zidd davranış nümayiş etdirməsinə adekvat reaksiya olduğunu bildirib.

İdarə Heyəti Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Ukrayna ilə sülh danışıqlarına ilk şərt qoyulmadan razı olması ilə bağlı şəsləndirdiyi bəyanata münasibət bildirib. Üç ildən artıq davam edən, Ukraynanın böyük bir kəvilənin ruhuna zidd davranış nümayiş etdirməsinə adekvat reaksiya olduğunu bildirib.

siminin işğal altına düşməsinə, hər iki tərəfdən yüz minlərlə insanın ölümünə səbəb olan, humanitar fəlakət yol açan bu qanlı müharibənin sona yetməsi üçün Rusiya və Ukrayna prezidentlərinin mayın 15-də İstanbulda bir araya gəlmək təşəbbüsünün təqdir edib və bu görüşün məhz İstanbulda baş tutmasını qardaş Türkiyənin qlobal siyasətdə söz sahibi olması faktı kimi dəyərləndirib.

İdarə Heyəti son vaxtlar sosial şəbəkələrdə çirkli suların axıdılaraq Ceyranbatan su anbarına dolması ilə bağlı yayımlanan video materiallardan ciddi narahat olduğunu bildirib və müvafiq orqanları bu faktların doğruluğunu araşdırmağa, Ceyranbatan su anbarının çirkli suların qorunması üçün antisanitariya tədbirləri almağa, Bakı və ətraf rayonların su təchizatında yaranmış problemləri aradan qaldırmaq üçün ciddi addımlar atmağa çağırıb.

İdarə Heyəti həbsdə saxlanılan Tofiq Yaqublunun ailəsi və yaxın silahdaşlarının təkidindən sonra həbsinə etiraz əlaməti olaraq başlatdığı aclıq aksiyasını dayandırmasını təqdir edib və ölkə prezidentini ölkədə milli həmrəyliyin, vətəndaş-dövlət bağlılığının qorunması naminə humanistlik göstərməyə, T.Yaqublunun və müxtəlif adlar altında həbs edilən digər siyasi aktivlərin, jurnalistlərin azad edilməsinə yönəlik xoşməramlıq nümayiş etdirməyə və bundan dolayı qarşıdan gələn 28 May İstiqlal Bayramı münasibəti ilə əfv fərmanı imzalamağa çağırıb.

Hazırladı: KƏNAN

"İcra başçısı torpağımızı satıb"

Cəlilabad sakini: "Mülkümüzün yarısını 218 000 manata satıblar, qalan hissəsini isə..."

Cəlilabad şəhər sakini Piriyev Zamiq Xudu oğlu tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi qəzetimiz vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə müraciət edir:

"Cənab Prezident!

Mən, Piriyev Zamiq Xudu oğlu, yazaraq diqqətinizə çatdırıram ki, Cəlilabad Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Rafiq Cəlilov torpaqlarımızı satıb.

Qeyd edim ki, dövlət tərəfindən atama verilmiş torpaq sahəsi hal-hazırda Cəlilabad Rayon İcra Hakimiyyəti tərəfindən zəbt edilib. Torpaq kooperativimizin mülkiyyətidir və verildiyi gündən bu vaxta qədr rüsumları ödənilib, qəbzləri də var.

İcra Hakimiyyəti qazilərə torpaq vermək adı ilə bizim torpağımızı əlimizdən alır. Saxta sənəd hazırlayaraq mülkümüzün yarısını 218 000 manata satıblar, qalan hissəsini isə qazi ailələrinə ev yeri olaraq satırlar.

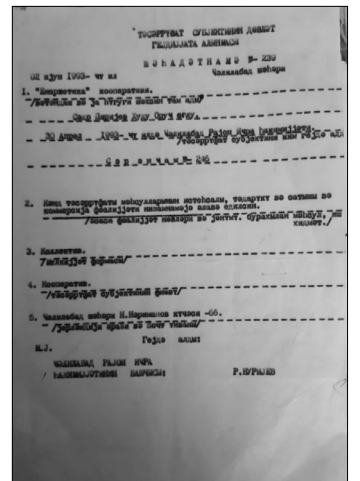
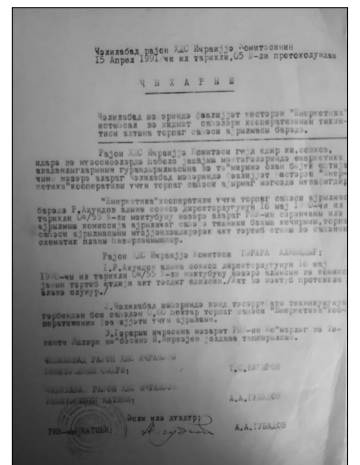
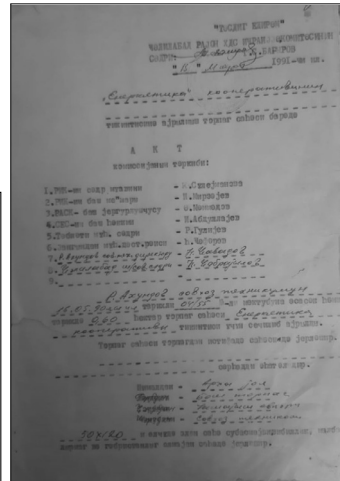
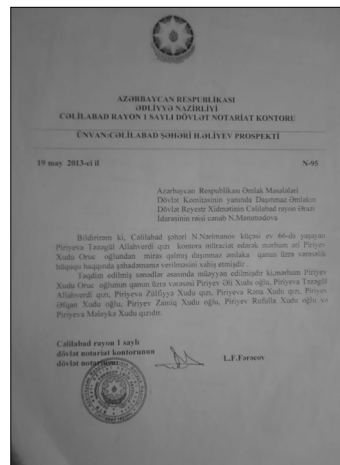
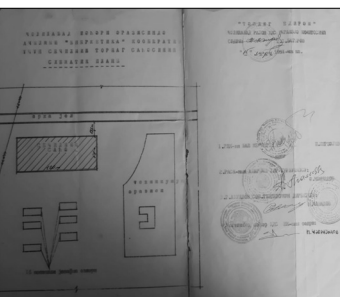
Bizim burada günahımız nədir? Niyə bizlər haqsızlığa düşür olmalıyıq?

Sizdən haqqı yeyilən kənd camaatı adından xahiş edirəm ki, tapşırıq verin, biz insanların çöreyi ilə oynamasınlar.

Dəfələrlə İcra hakimiyyətinə müraciət etmişik. Lakin "gədin hara, kimə şikayət edirsiniz, edin" cavabını almışıq. Harda işləyək? Ailəmizi necə dolandıraq. Xahiş edirəm, bununla bağlı biz kənd sakinlərinə kömək edəsiniz".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

“KANQ MEDIA PRODUCTION”
MMC-nin rəhbəri Kənan Fərzəliyev tərəfindən “Hürriyyət”-in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. “Xəzər TV” və “M Group Production” MMC-dən şikayət edən K.Fərzəliyev iddia edir ki, hər iki şirkətin rəhbərliyi müqavilə və məhkəmə qərarları ilə ona ödəməli olduqları vəsaiti verməkdən imtina edirlər:

“Bildirim ki, 12 yanvar 2021-ci il tarixində mənim təsisçisi və direktoru olduğum “KANQ MEDIA PRODUCTION” MMC ilə “M Group Production” arasında serial çəkilişinə dair müqavilə imzalandı. Və mən öz komandamla “Xəzər TV”-nin sifariş ilə “Zeynəb” teleserialının istehsalına başladım.

Haşiyəyə çıxaraq qeyd edirəm ki, “M Group Production” MMC ilə müqavilə bağlanmamışdan əvvəl, eyni serialın çəkilişinə görə “Xəzər TV” ilə müqavilə bağlanmışdı. Sonra “Xəzər TV”-nin adını çəkmək istəmədiyim, kanalın rəhbər vəzifələrindən birini tutan əməkdaşı mənə dedi ki, “Xəzər TV”-nin büdcəsində maliyyə azdır deyərək, müqaviləyə xitam verərək. O, bütün şərtlər eyni qalmaqla, “M Group Production-la” müqavilə imzalamağı təklif etdi. Beləliklə, 1 bölümü 2 000 AZN olmaqla serialın sifariş olundu və biz çəkilişlərə start verdik.

İlk 17 bölüm təhvil verildikdən sonra, kanal 8000, 8000 və 4000 AZN olmaqla 20 000 AZN “KANQ MEDIA PRODUCTION” MMC-nin bank hesabına vəsait köçürdü. Biz çəkilişlərə davam etdik və köçürülən vəsait tam olaraq serialın istehsalının bir hissəsinə xərcləndi. Sonralar yenə çəkilişlərin və montaj prosesinin dayanmaması üçün qalan vəsaitin köçürülməsinə ehtiyac yarandı. Bunu “Xəzər TV”-yə bildirdikdə kanal rəhbərliyi müxtəlif bəhanələrlə ödənişi etməkdən yayınırdı.

Qeyd edirəm ki, müqavilə “M Group Production-la” bağlansa da, bütün işgüzar danışıqlar “Xəzər TV”-nin rəsmi ofis binasında və “Xəzər TV”-nin əməkdaşları ilə aparılırdı. Və sonda kanaldan mənə “qalan bölümlərin hamısını çək təhvil ver, ondan sonra qalan bütün pulları ödəyəcəyik” dedilər. Əlavə etdilər ki, hazırda büdcədə yetərli vəsait yoxdur. Mən isə, müəyyən qədər borca girib, həmçinin, kredit götürüb çəkilişləri sona çatdırdım və bölümləri montaj edib kanala təhvil verməyə başladım.

Qeyd edirəm ki, tapdığım pul

Ancaq “M Group Production” (bilavasitə “Xəzər TV”) qərardan Apellyasiya şikayəti verdi və qərara Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə işə yenidən baxıldı. Yenə də ədalətli qərar çıxarıldı və Bakı Kommersiya Məhkəməsinin qərarı qüvvədə saxlanıldı. “M Group Production” bu qərardan yenə narazı qalaraq Ali Məhkəmə şikayət verdi. Ali Məhkəmə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin qərarını ləğv edərək, işə natamam ba-

yinə və məhkəmənin ədalətinə güvənirəm. Ancaq artıq 4 ildir ki, məhkəmələri gəzməkdən yorulmuşam. Bilmirəm, şikayətimi artıq necə və hara edirəm?! Media vasitəsilə “Xəzər TV” və “M Group Production”dan haqqımız olan pulu istəyirəm. Onların sonuncu şikayəti artıq dövlət qurumu olan Azərbaycan Kino Agentliyinin qərarını heçə saymaqdır. Bu da elə Dövlət qurumuna qarşı çıxmaq deməkdir. Onsuz da məhkəmə

“Xəzər TV” məhkəmə qərarlarını saymır

Telekanal 3 dəfə məhkəmədə uduzsa da, şirkətə borclu olduğu vəsiti ödəməkdən imtina edir

yalnız çəkiliş heyətinin yemək, nəqliyyat xərclərinə, eləcə də montaj prosesinə çatırdı. Bu səbəbdən, aktyorlar, texnika və texniki heyətin heç birinin hələ də ödənişlərini edə bilməmişəm.

Bütün bölümləri təhvil verəndən sonra kanalın OTK adlandırılan şöbəsi serialın bölümlərinin normal olduğunu, yalnız xırda texniki düzəlişlərdən sonra tam efirə yararlı olacağını bizə bildirdi. Qeyd olunan düzəlişləri edib, yenidən bölümləri kanal təhvil verdikdə, rəhbərlik artıq serialdan imtina etdiyini, səbəb olaraq isə serialın keyfiyyətsiz çəkildiyini və keyfiyyətsiz formada montaj olunduğunu əsas gətirdi.

Burda sual yaranır ki, əgər biz serialı keyfiyyətsiz çəkmişdikse, niyə 10 bölümün ödənişini, yeni 20 000 AZN-i bizə köçürüblər?! Üstəlik, 17 bölüm bizdən təhvil alıblar. Digər tərəfdən, əgər belə bir şey var idisə, niyə bizə “serialı tam şəkildə çəkin gətirin, qalan pulu ödəyək” dedilər?!

Mən dəfələrlə kanal rəhbərliyinə dedim ki, heyətin pulu verilməyib, burda 32 nəfərə yaxın insan əziyyət çəkib, onlar zəhmət haqqını almalıdır. Ancaq

onlar yenə də pulu ödəmək əvəzinə, öz fikirlərində qaldılar və üstəlik köçürdükləri 20 000 AZN ödənişi də məndən geri tələb etdilər. Belə olan halda, mən artıq məcburən məsələni məhkəmə yolu ilə həll etmək qərarına gəldim. Ölkəmizin hüquq məhkəmə sistemində güvəndim və vəkili Şahin Rəfiyev vasitəsilə hüquqi şəxs olaraq “KANQ MEDIA PRODUCTION” adından Bakı Kommersiya Məhkəməsinə “M Group Production” MMC-dən şikayət verdim. Qarşılıq olaraq, onlar da eyni vaxtda mənim şirkətimdən məhkəməyə şikayət verdilər və ödədikləri 20 000 AZN-i məhkəmə vasitəsilə yenidən məndən istədilər. Şikayətimə tam ədalətli şəkildə baxıldı və mən qalib gəldim.

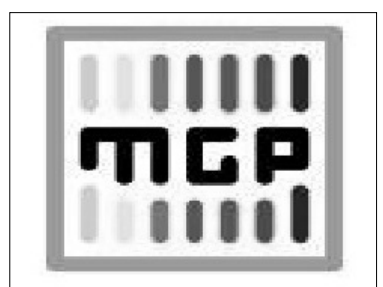
Məhkəmə şikayətimi tam təmin etməsə də, qismən etdi və “Xəzər TV”-nin borclu qaldığı məbləğin bir hissəsinin mənə ödənilməsi barədə qərar verdi. Bu məbləğ isə yalnız serialın bütün istehsal xərclərini ödəməyə kifayət edə bilər və mənim heç bir gəlirim olmur. Buna baxmayaraq, mən yenə də qərardan apellyasiya şikayəti vermədim və qərara razı oldum.

xıldığını və serialın keyfiyyətinin xüsusi ekspertlər tərəfindən yoxlanılmasını tələb etdi.

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinə işə yenidən baxıldı və serialın keyfiyyətinin yoxlanılması üçün Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyində olan Kino Agentliyindən və Azərbaycan Kinomaqrafiya İttifaqından müvafiq ekspertlər təyin edildi. Hər iki ekspert serialın tam keyfiyyətlə çəkildiyini və aradan qaldırılması mümkün olan çox az və xırda qüsurların olduğunu haqqında rəy verdilər. Verilən rəylərə əsasən, Bakı Apellyasiya Məhkəməsi növbəti dəfə “M Group Production”un apellyasiya şikayətini ləğv edərək, Bakı Kommersiya Məhkəməsinin qərarını qüvvədə saxladı.

Beləliklə, mən ardıcıl olaraq 3 məhkəmədə qalib gəldim. Bundan sonra biz qarşı tərəfin daha Ali Məhkəməyə şikayət verməyəcəyini və pulumuzu ödəyəcəyini düşündük. Lakin “M Group Production” (bilavasitə “Xəzər TV”) serialda işləyən bütün kollektivin halalca haqqı olan pulu ödəməmək üçün növbəti dəfə qərardan Ali Məhkəməyə şikayət verdi.

Mən yenə də qanunun alili-

qərarı bizə borclu olduqları məbləğin hamısını təmin etməyib, heç olmasa təyin olunan məbləği bizə qaytarın. İnsanların haqqını kəsməyin. Həmçinin bildirim ki, “Zeynəb” serialı 36 bölümdən ibarətdir və bütün bölümləri çəkilib, tam hazırdır. M Group Production isə 36 bölümdən yalnız 10 bölümünün pulunu ödəyib bizə.

Sonda qeyd edirəm ki, “Xəzər”lə bağladığım müqavilə də, xitam sənədi də və sonradan “M Group Production”la bağladığım müqavilələr də mənə qalır. Lazım olduğu təqdirdə, onları da sübut olaraq ortaya çıxara bilərəm”.

“Hürriyyət”

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

ELEGİYA

Gecə saat 3-ə işləyir...

Divar saatının "çaqq-çuk"u ürək döyüntülərini xatırladır. Qəribədi, adam üreyində nəse fikirləşir, ölçüb-biçir, amma qəlbindən keçəni sözə çevirib dilə gətirəndə görür ki, dedikləri demək istediklərinin çox az hissəsini əhatə eləyir. Yəni "diri" fikir sözə çevriləndə yarımcan olur.

Elə sözlər var ki, sən onu ancaq özünə, öz üzünə deyə bilirsən. Və çox vədə istediklərinin məhz elə bu sözlərdə, yəni özünə, öz-özünə dediyin kəlmələrdə daha aydın ifadə olunur.

Gecə saat 3-ə işləyir

Evdə hamı yatmışdı. Dəhlizdəki bədənnüma güzgünün qarşısındakı dolabda yığılıb-qalmış yazı-yuzularımı, kitabları səlqəyə salırdım. Çoxdan açmadığım bir kitabı götürəndə, arasından rəngi soluxmuş bir yarpaq düşdü. Hansısa kitabın, ya dəftərin arasına nə vaxtsa yarpaq qoyulmasında elə də qeyri-adi bir şey yoxdu. Ammağ

Üç barmaq enində olan bu cansız, solub-qurumuş yarpaq nədənsə mənə adi bir həqiqəti xatırlatdı: insan öz emosional yaddaş və xəyallarının əsiridi!

Kim bilir, bəlkə elə XIX əsrin sonunda Lümyer qardaşlarının "Sinema" adlandırdıqları və az qala dünyanın 8-ci möcüzəsinə çevrilən dahiyənə ixtiraları insanın öz daxili "ekranını" - yaddaşını, təsəvvür və təxəyyül qabiliyyətini maddiləşdirmək ehtiyacından doğmuşdu?..

...Mən güzgünün qarşısında dayanıb, ehməlcə ovcumda saxladığım quru yarpağa baxa-baxa 10 il əvvəlki O GÜNÜ "göürdüm" - ləng kino çəkilişi kimi hər şey bir-cə-bircə gözüm önündən ötüb-keçir, keçirdi...

Eldəniz QULİYEV

"Tanrım, yıxılmağa qanad ver mənə!"

...O gün gözəl bir yay səhəriydi.

Bir neçə ailə istinin əlindən baş götürüb "İsa bulağı"na "qaçmağı" qərarlaşdırdıq (O vaxt Ağdam teatrında "Mürşüd kişi niyə susur?" pyesim tamaşaya qoyulmuşdu və mən ailəmlə birgə Ağdamda qonağıydım). Olanından-olmazından yığıb-götürdük, bazarlıq-filan da eləyib, bir neçə maşınla yol aldığımız Şuşaya sarı.

Onda hələ yollar açıq idi. Hər dəfə hərədən daşdan-kəsəkdən atsalar da, gediş-gəliş bir o qədər də qorxulu deyildi.

Ağdamın çıxacağında, maşın yolunun tən ortasında bir uzunqulaq dayanıb-durmuşdu.

Yaxınlaşanda, hər ehtimala qarşı, maşının sürətini azaltmışam. Arxadan gələn maşınlar da yavaşdı. Oğlum Nəcəf (4 yaşına təzəcə keçmişdi o vaxt) əlini çiynimə qoyub-dikəldi və çox maraqla ilk dəfə gördüyü bu "əcaib" heyvana baxa-baxa soruşdu:

- Bu nədi, ata?..

Cavab verdim ki:

- Uzunqulaqdı, eşşək də deyirlər.

- Essek?

- Hə.

Arxa maşını idarə eləyən dostum signal verib gülə-gülə:

- Ə, qağa, bəlkə, bu "QAI"-nin qulağına bir üçlük basaq?!

- dedi. Elə bu zaman uzunqu-

laq başını tərpetdi və elə alındı ki, guya o, bu "xeyirli təklif"ə razılığını bildirir. Hamımız gülüşdük. Nəcəf çevrilib sonuncu dəfə zəndlə uzunqulağı süzəndən sonra boynumu qucaqladı və yaqın ki, mənə bu an daha çox istədiyini göstərmək üçün dedi:

- Ata, bu essek toçnı sənə oxsayır ey!

Uşaq səmimiyyətlə deyilmiş bu "kompliment" yenə hamımızı güldürdü.

gBir saatdan sonra biz "İsa bulağı"ndaydıq Meşənin kölgəliyi ruha dinclik gətirirdi. Dünyada tək-cə-çörək ətriylə müqayisəyə gələ biləcək torpaq ətrig Quşların səsi yadımdadı. Bir də kabab qoxulu ocaq tütüsü və havanın körpə uşaq tək bir andaca dodağını büzüb tutulub-dəyişməsi

Əvvəl haradansa, çox-çox uzaqlarda - elə bil yuxudaydı - göy guruldadı. Günəşin tutulmasıyla yerə iri fındıq boyda dolu tökülməsi bir oldu. Və bu, elə qəfil baş verdi ki, çəmənlilikdə sərdiyimiz süfrəni yığışdırıb, üstüörtülü bir yerə daşımağa da macal tapmadıq. Ocağımızın təzəcə düşən közü də bu həmlədən "hirsənib" fındıq-fındıq dolu dənələriylə "cizz-dizz" savaşına başladıq

Az sonra, hava qəfil tutulduğu kimi, qəfil də açıldı. Təbiətin dəcəlliyi cəmi-cümletən beş dəqiqə çəkdi, ya çəkmədi.

Səhlənmiş kimi donub qalmışdım. Bu mənzərədə bir

boynubüküklük, saflıq, doğma-lıq, bir azca da qərribəlik və ir-reallıq vardıydı. Bayaقدan əlimdə saxladığım kitabdan bir-cə cümlə də oxumamışdım (Əcəb adamam, bu cür cən-nət-məkanda, denən, heç kitab oxumaq vaxtıdı?!). Taqqıl-tıyyla kitabın üstünə, sonra başıma düşən dolu dənələri mənə süfrəmizin "xilas ilə" əlləşənlərə kömək etməli olduğunu xatırlatdı. Və indiki kimi yadımdadı: yarımçıq qaldığım səhifəni əzməməkçün, hansısa ağacdən bir yarpaq qoparıb, kitabın arasına qoydum

Bax, bu, həmin yarpaqdı!

Dayanmışdım. Öz evimdə. On il keçmişdi. Gecə saat 3-ə işləyirdig

g və ovcumda ehməlcə saxladığım quru yarpağa baxa-baxa gözüm yol çəkirdig Sol yanağım nədənsə səyriyirdi və üç-cə barmaq enində olan bu soluxmuş, kövrək yarpaq gözümə artıb beşbarmaq boyda olub, sanki tutarlı bir şillə vurmağa hazırlaşdı və bəlkə elə buna görəydi ki, yanağım od tutub yanırdı və quş lə-ləyi yüngüllüyündə olan bu yarpaqda zindan ağırlığı var idi və bu yarpağın mənə deyiləsi zindandan ağır, şillədən ağırlı qırmızı-qırmızı sözləri də vardı: "Niyyə, niyyə qoymadın orda ölən?!.. Niyyə qoymadın xəzə-nə qarışam, torpağa gömüləm? Orda, öz meşəmdə, öz meşəmdə ölən, ölüb qalam?!.."

Ölüm! Ölüm - qorxunun bit-diyi, tükəndiyi yerdə, ilahi!.. Ölümdən qorxmaq - qorxudan ölməkdən nəylə fərqlənir görən?... Və ölümü öldürmək niyyə belə çətindi görən?! Qorxu!.. Qorxu

Güzgüyə baxdım. Güzgüdə öz-özümə, öz gözümə, gözümün içinə baxdım.

Baxa bilmədim.

Utandım. Gözümü yumdum. Dörd yaşlı Nəcəfin səsi gəldi qulağıma: "Ata, toçnı es-səyə oxsayırsan ey!"

Bədənimdən gizilti keçdi. Ətim ürpəşdi. Üreyimin döyüntüsünü eşitdim - "tup-tup!", "tup-tup!!!". Öz-özümə:

- Uzunqulaq! - dedim.

Sonra:

- Qorxaq!! - dedim.

Sonra:

- Kül başıma!!! - dedim.

Sonra, sonra gözümü açıb yenə güzgüyə baxdım.

Qərribəydi. Əvvəl mənə elə gəldi ki, doğrudan da, başıma kül töküldü. Qeyri-ixtiyari əlimin dalaıyla saçımı təmizləmək istədim. Alınmadı. Diqqətlə baxanda gördüm ki, yooxg bu, kül deyil. Kül deyil bu!..

Bircə anın içində bir-cə anın içində saçlarıma dən düşmüşdü. Dən düşmüşdü saçlarıma!..

...Gecə saat üç işləyir.

Saatın səsi eynilə ürək döyüntülərinə oxşayırg

Vaxt donmuşdu! Vaxt ölmüşdü!..

Redaksiyadan: Yazı illər öncə qələmə alınıb.

Deputata məxsus olduğu deyilən şirkətə 120 milyon manatlıq sifariş

Kəlbəcər rayonunun Zar kəndində 547 fərdi yaşayış evi, sosial obyektlər, mühəndis kommunikasiyaları, yol-küçə şəbəkəsinin tikintisi və abadlıq işləri həyata keçiriləcək.

Məcburi Köçkünlərin Sosial İnkişaf Fondu bununla bağlı elan etdiyi tendərə yekun vurub.

Tenderin qalibi "Amazone" şirkəti seçilib. Tərəflər arasında bağlanacaq satınalma müqaviləsinin maliyyə dəyəri 120 628 652,59 manatdır.

Dövlət satınalmalarının vahid internet portalı üzərindən apardığımız araşdırma zamanı məlum

olub ki, "Amazone" şirkəti yalnız Məcburi Köçkünləri Sosial İnkişaf Fondunun keçirdiyi tenderlərin qalibi seçilib.

Bəs, Fondun iri məbləğli ten-

derlərinin qalibni seçilən bu şirkət kinidir?

Dövlət Vergi Xidmətinin rəystr məlumatlarından aydın olur ki, "Amazone" şirkəti 4 oktyabr 2012-ci ildə qeydiyyatda alınıb. Nizamnamə kapitalı 100 manatdır. Şirkətin qanuni təmsilçisi Şükürov Əbülfət Tapdıq oğludur. 2017-ci ilədək şirkətin qanuni təmsilçisi Məmmədov Anar İlyaz oğlu olub. Anar Məmmədov Milli Məclisin VI və VII çağırış deputatıdır.

Mediada yer alan bəzi iddialara görə, "Amazone" şirkətinin təsisçisi də Anar Məmmədovdur. Bu iddianın deputat tərəfindən təkzib edilməsi faktına rast gəlinmir.

Adətən narkotik istifadəçiləri deyirlər ki, onları bu bəlaya düşər edən asılılıqdır. Bu fikir həm də psixoloqlar tərəfindən səsləndirilir. Cəmiyyət arasında isə belə bir rəy hökm sürür ki, hər şey insanın özündən asılıdır, yəni asılılıq deyilən faktorun insan üzərində təsirindən söhbət getmir.

Bir sözlə, hər insan bu məsələyə öz prizmasından baxır. Amma asılılığın kökündə nə durduğu, onun qarşısının profilaktik üsullarla alınmasının mümkün olub-olmadığı da önəmli məsələdir. Çünki, görüldüyü kimi, onun təzahürlərindən biri olan narkomaniya problemi cəmiyyətdə hər kəsi dərinəndən narahat edir. Xüsusilə də ona görə ki, narkomaniyanın qarşısını almaqda yetərli uğura nail ola bilmirik. Bu və digər problemlərə nəzər salmaq üçün psixoloq Hüseyn Həsənovla söhbətləşdik.

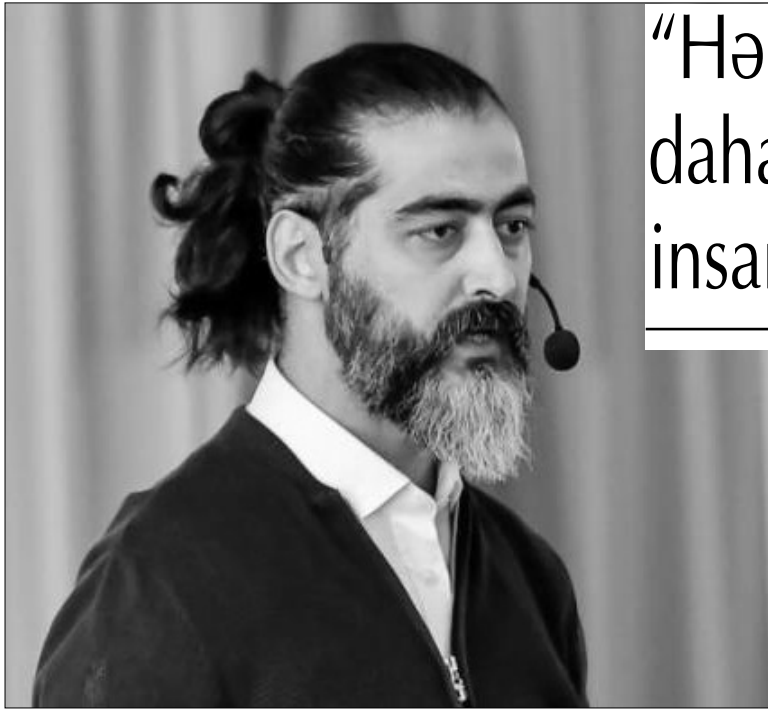
- Hüseyn bəy, narkotik istifadə etmiş insanlar bildirirlər ki, onları buna vadar edən asılılıqdır. Necə düşünürsünüz, asılılıq psixoloji pozuntudur, yoxsa "seçim"dir?

- Asılılıq seçim deyil. Psixoloji pozuntu da deyil. Əsində, asılılıq tamamilə anatomik-bioloji məsələdir. Bir yerdən sonra bədən onu tələb edir. Sadəcə, psixoloqla həll olunacaq məsələ olmadığı üçün psixoloji məsələ də deyil. Bu, psixoterapevtin işidir.

Mən psixoloqam. Buna görə bilirəm ki, asılı insanlar həkimlərlə işləməlidir. Burada dərmanla müalicə lazımdır. Müəyyən qədər də psixoloqun köməyi lazımdır. Psixoloji səbəb məsələnin daha başlanğıc tərəfindədir. Biraz da narkotiki atmamaq üçün bəhanədir ki, məsələn, mən bunu edəndə rahatlaşıram. Buraxmamaq üçün dirənişdir. Burada psixoloji dəstək lazımdır ki, onun beynini ikna etməyə kömək etsin - yeni "sən narkotiki burax, bu olmasa da həyatını davam etdirə bilərsən". Bundan sonra onu razi salıb, müalicəyə başlamaq olur. Amma müalicə hissəsi psixoloqluq deyil.

- Bildirdiniz ki, asılılıq anatomik-bioloji məsələdir. Burada qaynaq nədir?

- Anatomik məsələ onun bədəninin tələb etməsidir. Bu, bioloji məsələdir. Yeni bu sa-

"Hər şeyin dadına baxıb, artıq daha fərqli adrenalin istəyən insanlarda da buna rast gəlinir"

Yeri gələndə, hər gün su içmək də bir asılılıqdır. Amma zərərli asılılıq deyil. Bu asılılıq onların həyatlarına mənfi təsir etdiyi üçün tərgidilməsi gərəkən asılılıqdır.

- Yeni asılılığı tətikləyən faktor həzzdir?

- Eyni həzz hissini təkrar yaşamaq. Məsələn, uşağın ağlamasını götürək. Uşaq gö-

post paylaşır, baxır ki, "layk" oldumu, neçə "layk" oldu... Bu da bir asılılıqdır. Çünki "layk"ın artdığını görüncə, adamın eqosu tətmin olur, natamamlıq tərəfi tamamlanır. Bu da onun asılılığıdır. Əlbəttə, heç bir asılılığı olmayan insan da ola bilər. Amma üzərində çox işləmiş, özünü inkişaf etdirmiş, özünü dinləyən, özünü üzle-

"Asılılıq 10 yaşda da ola bilər"

Psixoloq Hüseyn Həsənov:
"Bədənin yeyib-içməkdən aldığı zövqləri bitir, yeni zövqlər axtarır..."

dəcə psixoloji bir şey deyil. Bir yerdən sonra - necə ki, bədən ac olanda yemək, susuz olanda su tələb edir, - o şəkildə də həmin maddəni tələb edir. O maddə bədənin tələbatına dönüşür. Amma, dediyim kimi, asılılığı sadəcə psixoloji dəstək almaqla yox, dərman müalicəsi, psixoterapevtin dəstəyi ilə tərgidə bilərlər.

Asılılığın fərqli yaşı və səbəbi ola bilər. Məsələn, ola bilər, deyərsiniz ki, yoxla görə bu necə şeydir. Şəxs də bunu yoxlaya və asılılığa düşə bilər. Çox vaxt da bu belə başlayır - problemlərdən qurtulmaq üçün kimsə təklif etmişdi, o da narkotikə qurşanmışdı. Bu, hər yaşda ola bilər. 10 yaşda da, 13-15 yaşda da. Bu, ən çox kimlərdə baş verir: boşluqda olan, nəzarət olunmayan, tək olan, ətrafında çoxluq olsa da özünü tək hiss edən, narkotiki bir çıxış yolu kimi görən insanlarda. Əlavə bir şey də var. Bu da çox sıx hallarda görülür. Hər şeyin dadına baxıb, artıq daha fərqli adrenalin istəyən insanlarda da bu rast gəlinir. Onlarda dopamin çatmır, çünki bədənin yeməkdən, içməkdən aldığı zövqləri bitir. Yeni zövqlər axtarır. Onda da narkotikə

qurşana bilir. Kiçik dozalarla başlayır, ard-arda davam edir, çünki bədən istəyir, daha çox tələb edir.

- Bəs asılıları asılı olmalarıyla fərqləndirən nədir?

Asılılığın fərqli yaşı və səbəbi ola bilər. Məsələn, ola bilər, deyərsiniz ki, yoxla görə bu necə şeydir. Şəxs də bunu yoxlaya və asılılığa düşə bilər. Çox vaxt da bu belə başlayır - problemlərdən qurtulmaq üçün kimsə təklif etmişdi, o da narkotikə qurşanmışdı. Bu, hər yaşda ola bilər. 10 yaşda da, 13-15 yaşda da.

dir? Niyə bəziləri asılı olur, bəziləri yox?

- İki səbəb var. Biri qeyd etdiyim bioloji məsələdir. Digəri də istifadədən alınan hissidir. Bu hiss unutma hissi ola bilər, sakitləşmə hissi ola bilər. Yeni istifadəçi aldığı hissi təkrar dadmaq istəyir. Asılılıq pornoqrafiya üçün də ola bilər, masturbasiya üçün də ola bilər. Yeni asılının bundan aldığı zövq nədir? Bunda nəyi tapa bilər? Şəxs asılı olduğu şeyi dadanda hansı hissi alırsa, həmin hissi təkrarlamaq istəyir. Sualın cavabı bundadır. Həmin an onun xoşuna gəlir, asılılıq burada yaranır. Həmin an, eyni zamanda, ona zərər veridiyi üçün zərərli asılılıq adlanır.

rür ki, ağlayanda valideynlər onun ətrafında pərvanə kimi fırlanır. Başlayır ağlamağı asılılıq halına gətirməyə. Nə istəse ağlayaraq istəyir. Çünki ağ-

layanda istədiyi hər şey olur. O duyğunu, o qayğını yaşamaq istəyir. Məsələn, yaşlı adamlarda da belə hiss olur - xəstəliyi şışirtmək. Diqqəti cəlb etsin deyər. Bu da qayğı asılılığıdır. Adam baxır ki, şışirdəndə daha çox qayğı olur, o hissi yaşamaq istəyir.

- Bəs asılılıqdan sığortalanmış adamlar varmı, yoxsa bu, hər kəsin başına gələ bilər?

- Mənəvi, psixoloji boşluğa düşən insan hər an fərqli-fərqli asılılıqlara qurşana bilər. Məsələn, deyər bilərəm ki, mən heç vaxt narkotikdən istifadə etməyəcəyəm. Gerçəkdən də elə ola bilər. Amma mənim də başqa asılılığım ola bilər. Telefon asılılıqları var. Adam bir

şən, nəse problem olanda "mən dəli deyiləm ki, psixoloqa gedəm" deməyən, professional dəstək alan insanlar ola bilər. Asılı olmamaq dost-tanışın "yekə kişisən, ailən var, uşağın var"la olası bir şey deyil. Ya da "böyük qızsan", "sən beləsən, eləsən"lə də əmələ gələn bir şey deyil. Bunlar sadəcə qınamalardır. Heç bir işə yaramır. Bu, insanı müvəqqəti saxlaya bilər. Məsələn, kimsə dini yolla "özünü boğa", harandır deyər özünü sıxıb saxlaya bilər. Amma həqiqətən həll olunmursa, bir yerdən vurub çıxacaq. Gerçəkdən də çox dini bütün insanlar olur ki, Allah qorxusu, Allah rizası, cənnət-cəhənnəm onları saxlaya bilər. Amma bu da istənilən yanaşma deyil. İnsan namaz qılırsa, ya da dindardırsa, bu o demək deyil ki, insan heç bir günahə girməyəcək. Axı nəfs ölmür. İnsan nəfsi tərbiyə olunur, amma ölmür. Psixoloji travmaları həll etməsə, nə vaxtsa etdiklərini təkrar yaşaya bilər.

- Bəs asılılığın qarşısı hansı profilaktik tədbirlərlə alına bilər və neçə yaşda bunu etmək yaxşı olar?

- Asılılığı varsa, birbaşa müdaxilə olunmalıdır. Maarifləndirmə olmalıdır. Məsələn, narkotikin nəticələrini insanların beyninə həkk etmək lazımdır ki, zarafatla da bunun dadına baxmaq olmaz. Hər hansı bir dərman yoxdur ki, deyərsən, asılılıqdan əvvəl bunu içəndə bədən tələb etməyəcək. Başlayandan sonra tələbat formalaşır. Amma bunu da maarifçiliklə həll etmək lazımdır.

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

44 günlük Qarabağ savaşı Azərbaycanın tarixinə qızıl hərflərlə yazıldı. Doğrudur, torpaqlarımızı işğaldan azad etmək üçün 3 min nəfərdən çox şəhid verdik, minlərlə gəncimiz qazi oldu, şikəst qaldı və s. Amma məhz onların sayəsində bu gün hər birimiz erməni tapdağından azad olunan ərazilərimizdə qürurla addımlayır və şəhidlərimizin qanı tökülən yerlərə alnımızı qoyuruq.

Lakin çox təəssüf ki, bəzi hallarda şəhidlərimizin ruhunu incidən xoşagəlməz mənzərələr də qarşılaşıq. Bunlardan biri də "Rashan Style" tərəfindən edilən biabırılıqdır. Hansı ki, bu məsələ bir çox şəhid analarının ciddi etirazına səbəb olub. Elə şəhid Xudayar Yusifzadənin anası Radə Yusifzadə də saytımıza müsahibəsində bu biabırılığa kəskin şəkildə etiraz etdi.

- Radə xanım, Şuşa şəhərində baş verən və şəhidlərin ruhuna hörmətsizlik kimi qəbul edilən biabırçı görüntülərdən yəqin Sizin də xəbəriniz var. İlk olaraq bu hadisəyə münasibətinizi bilmək istərdik.

- Hamımız bilir ki, cənab Prezident Şuşamızı Mədəniyyət Mərkəzi elan edib. Bu, ulu öndərimizin - Heydər Əliyevin arzusu idi. Bunun uğrunda, içində mənim oğlum olmaqla, 3-4 mindən yuxarı şəhid vermişik. Gənclərimiz canlarından-qanlarından keçiblər.

Dünənki ifanı mənə göndərəndə, özüm də bilmirəm nə halda idim. O vəziyyəti sizə başa sala bilmirəm. Ona görə ki, həmin ifanı şəhid övladları Cəlal Qurbanovun "Mənim oğlum qəhrəmandır", "Mənim atam qəhrəmandır" layihəsi çərçivəsində ilk dəfə Şuşaya gedəndə Cıdır düzündə etmişdilər - şəhid analarının, şəhid xanımlarının, şəhid övladlarının qarşısında oxumuşdular. Mən görəndə ki, biabırçı geyimdə, ona "geyim" də demək olmaz, bilmirəm onu necə təsvir edim, oğlanlarımızın qanı töküldüyü torpaqda həmin geyimdə çəkiliş aparılıb Orada Ceyhun Rzayev şəhid olub, Elçinimiz şəhid olub, Əlimiz şəhid olub. Şuşa qalasının dibinə o qədər oğlanların qanı tökülüb ki, saymaqla qurtaran deyil. Bunu yəqin ki, hamımız gözəl bilir. Mənim üçün maraqlıdır ki, neçə vaxt bundan qabaq Naxçıvandan şəhid anası xahiş etmişdi, Daşaltıya oğlunun şəklini vurmuşdular, Şuşa qoruğu o şəkli oradan götürdü. Necə olur ki, şəhidin şəklini götürdülərg Hansı ki, həmin şəhid canını Daşaltı kəndinin yaxınlığında yolda tapşırıb, qanı o torpağa tökülmüşdü. Onun şəkli Şuşa qoruğuna gözəllik getirir... O şəkli götürürlər, icazə verirlər, portal olmasa Şəhid anasına bir saat, bir dəqiqə belə Şuşaya getməyə icazə verirlər, bəs bunları oraya necə buraxıblar? Xahiş edirəm, bunları məcbur edəsiniz ki, şəhidlərdən,

"Xahiş edirik, dövlət başçısı bunun haqqında tədbir görsün"

Şəhid Xudayar Yusifzadənin anası: "Torpaqlarımız ona görə azad edilməyib ki, erməni əsillilər gəlib belə hərəkətlər etsin..."

"Mən Şuşa şəhərində xüsusi nümayəndəliyin baş məsləhətçisi Kənan Quliyevlə əlaqə saxlayaraq, narazılığımızı ona da bildirdim. Dedim ki, ayıbdır, siz qoruğu necə saxlayırsınız?! Amma Kənan Quliyev nə özü vəziyyətə bir aydınlıq gətirməyib, nə də bu hadisədən təəssüfləndiyini bildirməyib"

qazılərdən - qolu, qığı, gözü olmayan qazılərimiz var - onlardan üzr istəsinlər. O xanımları da - onlara xanım da demək olmaz - "haxçıx-ləri" yığıb ora aparırlar da cəzalandırırlar.

- Radə xanım, sizcə, şəhidlərimizin ruhuna hörmətsizlik edən "Rashan Style" bunu məqsədli şəkildə həyata keçirib, yoxsa bu bir təsadüfdür?

- Mənə elə gəlir ki, məqsədli şəkildədir. Ölkəyə qızıl medallar gətirən idmançı oğlanlarımız var, onları aparıb çəksinlər, biz də fəxr edək ki, onlar ölkəmizə, dövlətimizə qızıl medallar gətiriblər, gedib orada qeyd edirlər. O xanımları Şuşaya aparmışdılar ki, guya Xurşidbanu Nəvəvanın geyimlərini nümayiş etdirsinlər. Orada Xurşidbanu Nəvəvandan əsər-əlamət var?

- Keyr, yoxdur.

- Onlara kim icazə verib ki, oğlanlarımızın canı-qanı ilə alınmış torpaqlarda bu hərəkəti etsinlər? Şəhid analarından biri etiraz edirdi ki, "mənim portalım çıxmadı" deyə, Şuşaya buraxmadılar. Hamı-

mız deyirik ki, o oğlanlara borclu-yuq, onun anasının portalı çıxmadıgına görə, Şuşaya buraxmırlarsa, bunları niyə sürü formasında oraya buraxıblar? Niyə? Səbəb nədir? Bəlkə otellərini, restoranlarını nümayiş etdirməkdən ötrü bunlara Xurşidbanu Nəvəvan yox, ancaq belə xanımcıqlar, "haxçıx-lər" lazımdır ki, reklam etsinlər? Əgər belə idisə, elə "haxçıx-lər" orada dururdu da, niyə bu qədər uşaq qanını bu torpaqdan ötrü töküldü? Biz o torpaqları ona görə azad etmişik ki, ermənilərdən azad olsun. Ona görə azad etməmişik ki, erməni əsillilər gəlib belə etsin. Şuşa Mədəniyyət Mərkəzimizdir, orada başqa şeyləri təbliğ etmək lazımdır. Məsələn, qəşəng geyimlərimiz var, Xurşidbanu Nəvəvanın şerləri ilə təbliğ etmək lazımdır. Qarabağ xalçalarımız var, incəsənət ustaları əl işlərini təqdim edəydilər. İdmançılarımız qalib gəlib, onları nümayiş etdirəydilər. Gözəl musiqiçilərimiz var, onları nümayiş etdirəydilər. Yoxsa buna nə ad vermək olar? Şəhidlə-

rin övladları var, onları aparmaq olardı. Allah Heydər Əliyev Fondunun rəhbərliyinə, Leyla xanıma, Arzu xanıma, Anar Ələkbərova can sağlığı versin. Onlara dərin təşəkkürümüzü bildiririk, həmişə yanımızda olublar. Allah razı olsun. "Mənim oğlum qəhrəmandır", "Mənim atam qəhrəmandır" layihələrində şəhid övladlarını, şəhid analarını Heydər Əliyev Fondunun dəstəyiylə Cəlal müəllim aparıb Şuşaya, Cıdır düzüne, Şuşa qalasına, İsa bulağına. Biz həmişə bu xəttlə getmişik. Amma bu məsələnin ictimailəşdirilməsini istəyirəm. Şuşa qoruqdur, qoruq kimi də qorunmalıdır. Yoxsa orada belə şeyi, özü də şəhidlərin xatirəsiylə nümayiş etdirmək ən böyük hörmətsizlikdir. Orada şəhid olan oğlanlarımızın qanı, canı bahasına torpaqlar ona görə alınmayıb ki, kim-sə getsin, belə şeyləri təbliğ etsin.

- Bu biabırılıqla bağlı Xudayar Yusifzadənin anası və bütün şəhidlərin anaları adından ölkə rəhbərliyinə nə demək istərdiniz?

- Ölkə rəhbərliyinə dünənki müraciətimdə də demişdim ki, xahiş edirəm, bunları dayandırın. Şuşa qoruq kimi, Mədəniyyət Mərkəzimiz kimi gözümüzün önündə parlasın. Bunu istəyirəm. Çünki oranın gözəl görünməyi, təmiz, səliqəli olması bizim övladlarımızın adının ucalığı deməkdir. Yəni onların sayəsində olubsa, cənab Ali Baş Komandanımızın yumruğu sayəsində də olub. Ona görə, xahiş edərdim ki, Şuşa qoruğunda bu işi törədənlər hamısı şəhidlərdən, qazılərdən, şəhid ailələrindən üzr istəsinlər. Bununla bağlı ciddi tədbir görülsün.

Şuşaya gələ bilməyən şəhid anası deyirdi ki, oğlumun qanı töküldüyü yerə daş da qoya bilmədik. Şəkil qoyduq, onu da götürdülər. Bilinmədi şəkli kim söküb, niyə söküb. Şəkli sökürlərsə, hansı ki, o şəhid torpaqdan ötrü canını verib, onda o xanımlar niyə oraya buraxılır? O xanımların nə haqqı

var ki, gedib orada şəhidin təsnifinin sədələri altında elə ədəbsiz çıxışlar edirlər?! Həm də şəhid balalarının oxuduğu təsnifin ifası altında elə biabırçılıq edilir. Şəhidin təsnifi tək Xudayara aid deyil, o bütün şəhidlərə aiddir. Buna düşmənlərimiz baxır. Bu nə qədər düzgündür? Xahiş edirik, dövlət başçısı özü bunun haqqında tədbir görsün. Bu təkcə mənim fikrim deyil, ayağından, gözündən şikəst qalmış qazılərimizin, çoxlu şəhid ailələrinin, şəhid analarının fikridir. Şəxsən mən Bərdə şəhid analarının adından danışiram. Axsama qədər onların "Whatsapp" qrupu dayanmayıb. Hətta mən dünən Şuşa şəhərində xüsusi nümayəndəliyin baş məsləhətçisi Kənan Quliyevlə əlaqə saxlayaraq, narazılığımızı ona bildirdim. Dedim ki, ayıbdır, siz qoruğu necə saxlayırsınız?! Amma Kənan Quliyev nə özü vəziyyətə bir aydınlıq gətirməyib, nə də bu hadisədən təəssüfləndiyini bildirməyib. Onlarla gedən xanım, yəni bu geyimi geyinən xanım zəng etdi, üzr istədi. Həmin qızın anası da əlaqə saxladı, bildirdi ki, bu mənim qızımla bağlı problem deyil. Soruşdum ki, evdən çıxanda o paltarını geyinmişdi? Dedi yox. Bildirdim ki, onda o geyimi geyindirəndədir günah. Həmin xanım bildirib ki, mən Xurşidbanu Nəvəvanın paltarını geyinməliydim, amma bu paltarını geyindirildilər.

Xahiş edirəm, məsələ ilə bağlı tədbir görülsün.

Hazırladı: İ.SABİRQIZI

Dələduzla hakim arasında nə kimi əlaqə var?

Suraxanı sakini Aygün Əsgərova hakim Eldar İsmayılovun onun şikayətinə qərəzli yanaşdığını iddia edir

Suraxanı rayonu, Qaraçuxur qəsəbəsinin sakini Əsgərova Aygün Ələvsət qızı tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi qəzetimiz vasitəsilə Ali Məhkəmənin sədri İnam Kərimova müraciət edir:

"Hörmətli İnam Kərimov!

Əvvəla bildirim ki, mən, Əsgərova Aygün Ələvsət qızı, bir qrup şəxs tərəfindən dələduzluqla üzleşmişəm. Bu şəbəkənin iç üzünü ortaya çıxarmaq üçün əlimdən gələni edirəm.

Evlənmək adı ilə mənim kimi digər xanımların da bədbəxt olmaqlarını, başıma açılan haqsızlığı onların da yaşamasını istəmirəm.

İşimə hazırda Ağır Cınayətlər Məhkəməsində hakim Eldar İsmayılov baxır. O, çox haqsızlıq və ədalətsizlik edir.

Bütün bu dediklərimi məhkəmə otağının kameralarını açıdırsanız, özünüz də canlı şahidi olarsınız. Məhkəmə prosesi zamanı mənə və ailəmə qarşı təhdid və təhqirlər olunub. Hakimin mənə olan qərəzli münasibəti, kinli baxışları göz önündədir.

Hakim Eldar İsmayılov mənim vəkilimin heç bir vəsatətini qəbul etmir. Bir qrup dələduzu müdafiə edirlər. Qarşı tərəfin isə hər bir sözünə can-

la-başla qulaq asırlar.

Mənim sadəcə istəyim bu qrup üzvlərinin hamısının cəza almasıdır. Canlı şahid mənim. Ailə qurmaq adı ilə Məmməd-zadə Rəşvin Balağa oğlu, bacısı Məmməd-zadə Bika Balağa qızı və anası Məmməd-zadə Dünya Yunis qızı tərəfindən aldadılmışam. Bununla əlaqədar sübutlarım var. Evimin satılmağına, qızılarımın və əşyalarımın əlimdən alınmağına birbaşa səbəbkər

Məmməd-zadə Rəşvin Balağa oğlu, bacısı Məmməd-zadə Bika Balağa qızıdır.

Hörmətli İnam Kərimov! Mən Sizdən bir ana kimi xahiş edirəm. Məhkəmə çəkilişlərini izləyin, oradakı haqsızlığı özünüz gözünüzlə görün. Yalvarıram sizə. Mənim arxamda Allahdan başqa heç kəs yoxdur. Ümid yeri olaraq Sizə inanıram.

Hakim Eldar İsmayılovun prosesdə qərəzli davranışı heç düzgün deyil. Hansı səbəbdən dələduzu qoruyur? Qohumdur, yoxsa nəyidir? Bu məsələ məni şübhəyə salır. Dələduzla hakim Eldar İsmayılov arasında hansı münasibətlər var?

Xahiş edirəm şikayətimi cavabsız qoymayın".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin və qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

"16 il pensiya almışam, indi kəsiblər..."

Bakı sakini əlillik pensiyasının qanunsuz olaraq kəsildiyini deyir

Bakı şəhər sakini Sultanov Rizvan Səməd oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi bildirir ki, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi haqsız yerə onun əlillik pensiyasını kəsib:

"Mən, Sultanov Rizvan Səməd oğlu, yazaraq xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırarsınız.

Qeyd edirəm ki, 4 ildir ayağımda ciddi problemlərin olmasına baxmayaraq, mənə əlillik dərəcəsi vermirlər. İmtina səbəbi olaraq bildirilir ki, əlillik meyarları təsdiq olunmamışdır.

Bu, müharibənin fəsadıdır, açıq-aydın görünür. Xəstəxanadan çıxıram, reabilitasiya mərkəzlərinə gedirəm. İş qüvvəmə yoxdur. Çörək pulu qazanıb, ailəmə baxa bilmirəm.

Hazırda iş inzibati Məhkəmədədir. Mən, haqqım olan əlilliyimi tələb edirəm. Xəstəxanada yatdığım müddətdə bütün həkimlər deyirlər ki, sənə əlillik düşür. Lakin nazirlik imtina verir. Dizdən aşağı ayağım qatlanmır, sağ ayağımı ancaq əsanın köməyi ilə hərəkət etdirirəm. Mənim əlilliyimi hərbi komissiyanın üzvü Şücaət Əliyev kəsmişdir. 16 il pensiya almışam, sonradan kəsiblər.

Hakimin ədalətli qərarını gözləyirəm. Ayağımda inkişaf yaxşı getmir. Ayağımın sümüyü əriyib, tamamilə yox olub. Bu səbəbdən də ayaq üstə dura bilmirəm".

Məsələ ilə bağlı Dövlət Tibbi Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinə ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsi ilə əlaqə saxladım. Qurumdan bildirdilər ki, Bakı şəhər sakini 1978-ci il təvəllüdlü Sultanov Rizvan Səməd oğlu əlilliyinin qiymətləndirilməsi ilə bağlı tibb müəssisəsi tərəfindən rəsmiləşdirilən forma-88 göndərişləri əsasında 03.07.2021, 05.03.2022 və 16.12.2024-cü il tarixlərdə Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyində əyani müayinə edilib:

"Agentliyin həkim-ekspertlərinin hər bir müayinəsi zamanı vətəndaşın hazırkı sağlamlıq vəziyyətinin əlillik təyinatına əsas vermədiyi müəyyən edilib.

Bu səbəbdən də Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 13 may 2022-ci il tarixli 187 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Əlilliyin müəyyən olunması meyarları"na müvafiq olaraq Diaqnoz əlillik əlaməti təyin etmir barədə qərar qəbul edilib".

Jalə FAMILQIZI

İki övladını xəstəlikdən itirdi, digər ikisinin də müalicəyə ehtiyacı var...

Beyləqan rayon sakini Mikayılzadə Mələhət Mətləb qızı tərəfindən "Hürriyyət" qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi saytımız vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya müraciət edir:

"Cənab Prezident! Hörmətli Mehriban xanım!

Mən, Mikayılzadə Mələhət Mətləb qızı, çox çətin və ağır vəziyyətdə olduğum üçün Sizlərdən kömək istəyirəm. Hər bir ana istəyər ki, dünyaya sağlam uşaq gətirsin. Övladlarının ikisi də nadir və genetik olan xəstəlikdən əziyyət çəkirlər. Bu xəstəlik genetik analiz nəticəsində müəyyən edilmişdir və təəssüf ki, digər iki övladım da eyni xəstəlik səbəbindən dünyasını dəyişmişdir.

Övladım Çimnaz Mikayılzadəyə Respublika Pediatriya Mərkəzində ürək ritminin pozulması, Uzun QT sindromu, Timotu sindromu diaqnozu qoyulmuşdur. Oğlum Əyyub Mikayılzadədə isə, bacısında olduğu kimi, CACNA1C geni fenotipi, bədənində sümük zəifliyi, Meckel sindromu 3, skelet deformasiyası və digər əlamətlərlə müşahidə olunmuşdur.

Bu xəstəliklərin müalicəsi üçün xüsusi iynələr, dərmanlar və fizioterapiya seansları tələb olunur. Ailə olaraq indiyədək gücümüz çatan qədər dəstək olmağa çalışmışıq, lakin hazırda maddi imkanımız tükənmişdir. Övladlarımızın atası da ürək xəstəliyindən əziyyət çəkir ki, bu da vəziyyətimizi daha da ağırlaşdırır.

Hal-hazırda mən və övladlarım Bakı şəhərində kirayədə yaşayırıq. Bir fizioterapiya seansı hər uşaq üçün 50 manat təşkil edir.

İki uşaq üçün isə gündəlik 100 manat edir. Onların hər gün fizioterapiya almaları vacib olsa da, maddi səbəblər buna imkan vermir. Həkim qəbülləri isə 100-150 manat civarındadır.

Övladlarımızın həkimləri:

- Cavid Sərdaradə ("Leyla Medical");
- Erkin Rəhimov ("Baku Medical Plaza");
- Nərgiz Abiyeva ("Liv Bona Dea")

Fizioterapevtlər:

- Müjgan Rəyayeva ("Yeni Klinika");
- Məhəmməd Əliyev ("Bakı Sağlamlıq Mərkəzi");
- Zöhrə Həşimova, Stevan Tekic ("Liv Bona Dea");
- Rüfət Cabbarlı ("Medipark");
- İltifat Qurbanzadə ("Baku Medical Plaza").

Digər mütəxəssislər:

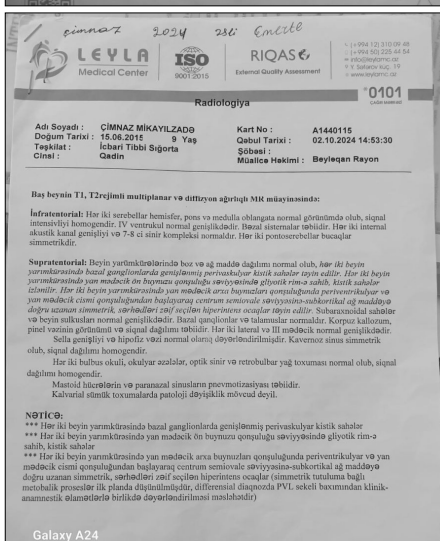
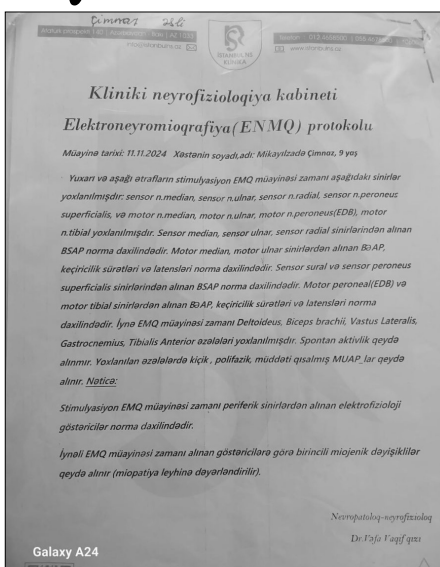
- Psixiatr Aydan İsgəndərzadə ("Bona Dea");
- Uroloq-androloq Kamran Qasımbəyli ("Baku Medical Plaza");
- Uşaq kardioloqu Bəhruz Əliyev.

Uşaq ortodontlarına isə ayırmağa hələ büdcəmiz olmayıb. Lakin daimi dişləri tökülməyə başlayıb və çənə strukturunda deformasiyalar yaranıb.

Hazırda Əyyub Mikayılzadə 3-cü qrup əlillik dərəcəsi alıb. Lakin genetik xəstəlik müəyyən olduğu üçün daimi statusla pensiya almaldır və dərmanlarla təmin edilməlidir.

Cənab Prezident! Hörmətli Mehriban xanım! Mən bilərəm ki, Sizlər bu yazını görsəniz bu xahişimi və yalvarışımı cavabsız qoymayacaqsınız. Sizə bir ana kimi yalvarıram, uşaqlarımızın müalicəsi üçün mənə kömək göstərin. Onlar da digərləri kimi gözümün qabağında məhv olmasınlar. Tək ümidim Sizlərsiniz.

Tək arzum və istəyim odur ki, hər iki övladımın pensiyası daimi olması və müalicələri təmin olunsun. Çünki genetik xəstəliklər dəyişməzdir. Bununla belə, ABŞ-da - Corc Vaşinqton Universitetində bu xəstəliklə bağlı

İ heyvanlar üzərində elmi araşdırmalar da aparılmışdır.

Bir ana kimi Sizlərdən kömək gözləyirəm".

Jalə FAMILQIZI

Ukrayna və Avropa liderlərinin ABŞ-nin dəstəyilə Kremlə ünvanladıkları 30 günlük atəşkəs ultimatumundan sonra Vladimir Putinin gecə saatlarında verdiyi bəyanat topu yenidən Ukrayna-nın meydanına atmaq cəhdi oldu. Putin de-fakto 30 günlük atəşkəs tələbini rədd edərək, Ukrayna rəhbərliyini mayın 15-də İstanbulda birbaşa danışılara çağırırdı.

Lakin rəsmi Kiyev də artıq belə diplomatik oyunları oynamağı öyrənib və bunun göstəricisi o oldu ki, Kiyev nəinki təklifi qəbul etdi, üstəlik, dərhal Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski İstanbulda mayın 15-də Putinlə təkbətek görüşə hazır olduğunu bəyan etdi.

Trampın Rusiya ilə danışıqlara "dərhal" başlamaq çağırışından sonra Zelenski İstanbulda Putini şəxsən gözləyəcəyini bildirdi: "Biz sabahdan atəşkəs gözləyirik - tam və davamlı, diplomatiya üçün lazımi baza təmin edəcək atəşkəs. Qətləri uzatmağın mənası yoxdur. Mən Putini cümə axşamı Türkiyədə gözləyəcəm. Şəxsən. Ümid edirəm ki, ruslar bu dəfə niyə bunu edə bilməyəcəklərinə dair bəhanələr axtarmayacaqlar".

Bununla da Zelenski dərhal topu qaytarıb, Putinin meydanına atmış oldu.

Lakin təbii ki, Putinin Zelenski ilə belə tezliklə təkbətek görüşməyəcəyi və bunu istəmədiyi gün kimi aydındır. Rusiya Prezidentinin köməkçisi Yuri Uşakov deyib ki, Kreml Ukrayna ilə danışıqlar üçün İstanbulda Rusiya danışıqlar qrupuna kimin rəhbərlik edəcəyini açıqlayacaq. Aydın məsələdir ki, həmin rəhbər şəxsən Putin olma-yacaq.

Kreml başçısı əlbəttə ki, özünü daha iri çaplı dünya lideri sayır və ilk növbədə Donald Trampı görüşmək istəyir.

Tramp isə hələ buna o qədər də həvəsli görünmür. Əvəzində, Ağ Ev sahibi Putinin məlum bəyanatından sonra "Truth Social" sosial şəbəkəsində yazıb ki, Ukrayna Vladimir Putinin təklif etdiyi danışıqlara razılıq verməlidir, lakin Kreml də bəhanə axtarmamalı, ortaya real mövqe qoymalıdır: "Prezident Putin Ukrayna ilə atəşkəs razılaşmasını istəmir, lakin qan tökülməsinə mümkün son qoymaları məsələsini müzakirə etmək üçün cümə axşamı Türkiyədə görüşmək istəyir. Ukrayna bununla dərhal razılaşmalıdır. Ən azı onlar razılaşmanın mümkün olub-olmadığını anlamaq biləcəklər. Əgər mümkün deyilsə, Avropa liderləri və ABŞ hər şeyin nə yerdə olduğunu biləcəklər! Mən Ukraynanın ikinci Dünya Müharibəsində qələbəni, hansı ki, ABŞ-siz mümkün olmayan (heç buna yaxın da getməyən) qələbəni bayram etməklə həddindən artıq məşğul olan Putinlə sövdələşmə əldə edəcəyinə şübhə etməyə başlayıram. DƏRHAL GÖRÜŞ KEÇİRİN!!!".

Tramp bu bəyanatı ilə bir yandan Putinin keçirdiyi parada nə də-

İstanbul görüşü: son şans, yoxsa növbəti "sülh oyunu"

Və ya Putin danışıqları uzatmaqla nəyə nail olmaq istəyir?

rəcədə qıcıqlandığını, digər yandan isə ona etibar etmədiyini və Putin tezliklə Ukrayna ilə razılıq əldə etməyəcəyi halda, Avropa ilə birgə müvafiq addımlar atmağa hazır olduğunu ifadə edib.

Bu arada Ukrayna tərəfi Putinin son bəyanatına münasibət göstərərək qeyd edib ki, Kreml mayın 12-dən başlayaraq de-fakto atəşkəs razılıq verməkdən imtina edib.

Ukrayna Prezident Ofisinin rəhbəri Andrey Yermak deyib ki, Putinin bəyanatı Ukrayna üçün sürpriz olmayıb: "Hesab edirəm ki, bu, ukrainlılar üçün yeni bir şey deyil. Biz işğalçı ilə illərdir danışıqlar aparırıq və bilir ki, onlar vaxtı necə uzadırlar. Ukrayna ən çox ədalətli və davamlı sülhə can atır. Biz bu barədə bütün səviyyələrdə açıq danışıq. Ona görə də biz daim vurğulayırıq: Ukrayna danışıqların istənilən formatına hazırdır. Biz Rusiyaya sülh prosesini pozması üçün əsas verməyəcəyik".

O vurğulayıb ki, əgər Rusiya həqiqətən də danışıqlara hazırdırsa, ABŞ və avropalı tərəfdaşların 30 günlük hərtərəfli atəşkəsə bağlı təkliflərini qəbul etməlidir. Doğrudan da, Kremlin sülhə hazır olmasının ən birinci göstəricisi ən azından bir aylıq atəşkəsə razılıq verməsi ola bilər. Lakin Putinin buna getməməsi və müharibə gedə-gedə danışıqlar aparmaq "ideyası" ondan xəbər verir ki, Kreml müharibəni indiki cəbhə xətti boyunca dayandırmaq niyyətində deyil və hələ tam işğal edə bilmədiyi Ukraynanın məlum 4 vilayətinin qalan

ərazilərini də tələb etməkdə ısrarlıdır.

Putin üçün indiki cəbhə xətti boyu uzunmüddətli atəşkəsə razılıq vermək Xerson, Zaporijye, Donetsk və Luqansk vilayətlərinin qalan ərazilərindən de-fakto imtina etmək anlamına gəlir. Bu ərazilər isə Putin tərəfindən Rusiya konstitusiyasına Rusiya ərazisi kimi artıq daxil edilib. Odur ki, həmin ərazilər işğal olunmayınca, real atəşkəs sual altındadır və bu, 4 vilayətlə bağlı öz qərarının girovuna çevrilən Putinin böyük ölçüdə geri çəkilməsi anlamına gələ bilər.

Qeyd edək ki, bundan bir neçə gün əvvəl Rusiya XİN başçısı Sergey Lavrov növbəti dəfə sözügedən ərazilərin Rusiyaya verilməsi tələbinin dəyişməz olaraq qaldığını bəyan edib. Bu tələb Kiyev üçün tapdanması birmənalı mümkünsüz olan "qırmızı cizgidir".

Bəs, belə olan təqdirdə Putin İstanbulda birbaşa danışıqlara başlamaqla nəyə nail olmaq istəyir?

İlk növbədə Yermakın da dedi-yi kimi, vaxt uzatmağa. Məsələ ondadır ki, Co Baydenin Ukraynaya ayırdığı silah və maliyyə dəstəyi təxminən yayın ortalarında bitəcək. Tramp isə dəfələrlə Ukraynaya yeni yardım paketi ayırmaqda qətiyyətli maraqlı olmadığını bəyan edib. Bu, Kremldə yay hərbi kampaniyasında Rusiyanın cəbhədə yeni nələrə nail olacağına dair ümid yaradır.

Lakin Trampın "Avropa liderləri və ABŞ hər şeyin nə yerdə olduğunu biləcəklər və buna uyğun hərə-

kət edə biləcəklər" ifadəsi onu deməyə əsas verir ki, Ağ Ev Ukraynaya yardım məsələsinə yenidən baxa, silah tədarükünü kəskin çə-xaldə və Avropa ilə birgə Rusiyaya qarşı sanksiyaları daha kəskin səviyyəyə qaldıra bilər. Putin isə təbii ki, bunda maraqlı deyil və bu baxımdan Kreml sanki bir qədər kün-cə sıxışdırılmış kimi görünür...

Lakin Rusiyanın İstanbulda 2022-ci ildə olduğu kimi, yenə də faktiki kapitulyasiya tələbləri ilə gələcəyi az şübhə doğurur. Putinin məhz İstanbulu seçməsi də təkcə Türkiyənin heç şübhəsiz artan beynəlxalq nüfuzu və rolu ilə bağlı deyil. Bu, həm də onunla bağlıdır ki, İstanbul danışıqları daha çox 2022-ci ildəki Ukraynanın de-fakto kapitulyasiya müzakirələri ilə asosiasiya olunur. Yeni İstanbul danışıqları da Kreml tərəfindən əvvəlkinin davamı kimi qəbul olunur və sözsüz ki, Rusiyanın daxil auditoriyasına da bu cür - kapitulyasiya danışıqları kimi təqdim olunacaq.

Bu baxımdan Kremlin şərtlərində ciddi dəyişikliklərin olacağı inandırıcı deyil. Bir yandan Zelenskini dəfələrlə qeyri-legitim adlandıran Kreml onunla birbaşa danışıqlara razılıq verirsə, digər yandan da yeni qəbul ediləcək tələblər irəli sürür. Məsələn, tələb edir ki, atəşkəs əldə olunacağı təqdirdə, həmin müddət ərzində Ukraynaya Qərbdən silah tədarükü dayandırılсын. Sanki bu zaman Rusiyanın özü Hərbi Sənayesinin fəaliyyətini donduracaq, Şimali Koreyadan, İrandan silah almayacaqq Həmçinin, Rusiyanın işğal etdiyi ərazilərin hü-

quqi statusunun tanınması tələb olunur ki, bu da Ukrayna üçün birmənalı olaraq qəbul edilməzdir. Təbii ki, denasifikasiya və demilitarizasiya kimi absurd tələblər də qüvvədə qalır.

Bir sözlə, Kreml bir addım da geri atmadan, danışıqların imitasiyasını yaratmaq, paralel olaraq da Ukraynanın işğalını davam etdirmək niyyətindədir. Bunu Ukrayna və Avropa çoxdan bilir. Üstəgəl, artıq özünü görməməziyə vuran Tramp və onun ətrafı da bunu "görməyə" başlayır.

Bu arada "Bloomberg" öz mənbələrinə istinadla yazır ki, Putinin gecə bəyanatına baxmayaraq, Avropa liderlərinin ABŞ ilə razılaşdırılmış mövqeyi dəyişməyib: "Avropalıların ümumi mövqeyini aşağıdakı tezislərlə ifadə etmək olar: Sabah atəşkəs başlamalıdır, Rusiya buna razı olmalıdır; imtina edildiyi təqdirdə, Avropa və ABŞ-dən cavab olacaq, o cümlədən əvvəllər razılaşdırılmış yeni sanksiyalar. Donald Tramp və Volodimir Zelenskinin sosial şəbəkədəki bəyanatları isə artıq əldə edilmiş razılaşmanı ləğv etmir".

"Axios" isə öz mənbələrinə istinadla xəbər verir ki, Rusiya atəşkəs-lə razılaşmasa belə, Zelenski cümə axşamı Türkiyəyə gələcək. Bununla da Putindən fərqli olaraq, real danışıqlara hazır olduğunu göstərəcək. Hələlik, bununla bağlı rəsmi açıqlama verilməmişdir, görünən odur ki, Qərb Putini bütün bəhanələrindən məhrum etmək istəyir.

Bəs, İstanbul danışıqları nəhayət, dönüş nöqtəsi ola biləcəkmi, Rusiya real sülhə gedəcəkmi? Təəssüf ki, əksər nüfuzlu ekspertlərin də dedi-yi kimi, bu şanslar olduqca zəifdir və Putinin İstanbul təşəbbüsü daha çox vaxt uzatmağa hesablanan addım kimi görünür...

XV əsrin sonlarından başlayaraq Avropa dövlətləri Hindistanda ədviyyat, ipək, çay, pambıq kimi məhsulların ticarətini həyata keçirmək üçün bir-biri ilə rəqabət aparırdı. 1600-cı ildə Britaniya tərəfindən "Ost-Hindistan" (Şərqi-Hindistan) adlı şirkət quruldu. Zaman ötdükcə bu şirkət təkcə ticarətlə məşğul olmaqla kifayətlənmədi, "Ost-Hindistan" şirkəti cənubi Asiya coğrafiyasında əraziləri ələ keçirmək üçün siyasətlə də məşğul olmağa başladı. Şirkətin fəaliyyəti o qədər genişləndi və gücləndi ki, öz ordusu, vergi sistemi, müstəmləkə idarəçiliyi formalaşdı.

1857-ci ildə Britaniya hökuməti "Ost-Hindistan" şirkətinin fəaliyyətinə son qoydu. 1858-ci ildən etibarən Hindistan rəsmi olaraq Britaniya Krallığının idarəsinə keçdi. Bu vəziyyət 1947-ci ilə - Hindistan və Pakistanın müstəqilliyinə qədər davam etdi.

Cənubi Asiyada yerləşən Hindistan, Pakistan, Banqladeş, Çin, Koreya, İndoneziya, Vyetnam və s. Şərqi zənginliklərini simvolizə edən ölkələrdir. Bu ölkələr XV əsrin sonlarından başlayaraq, bu günə kimi avropalı güclərin, sonradan isə həm də ABŞ-ın və Rusiyanın ticarəti siyasəti maraqlarının mərkəzində dayanan bölgələri əhatə edir.

Ayrı-ayrı müstəqil dövlətə çevrildikdən sonra Hindistanla Pakistan arasında Kəşmir münaqişəsi uzun illərdir davam edir. Kəşmirde yaşayan əhalinin əksəriyyəti müsəlmanlardır. Amma ərazi Hindistana tabədir. Bu reallıq Kəşmiri Hindistanla Pakistan arasında mübahisə predmetinə çevirir.

Tarixi-siyasi təhlillər göstərir ki, "Kəşmir münaqişəsi" Hindistanla Pakistan arasında Britaniya tərəfindən bilərəkdən yaradılmış "gec partlayan bomba"dır. Bu "bomba" 1947, 1965 və 1999-cu illərdə Hindistanla Pakistan arasında müharibəyə səbəb olmuşdur.

Hindistan-Pakistan arasında dondurulmuş "Kəşmir münaqişəsi" zaman-zaman Cənubi Asiya Regionunda Təhlükəsizlik Sisteminin pozulmasına səbəb olur. Bundan başqa, Cənubi Asiyada institusional təhlükəsizlik mexanizmləri çox zəifdir. NATO - (North Atlantic Treaty Organization - Şimali Atlantika Müqaviləsi Təşkilatı), ASEAN - (Association of Southeast Asian Nations - Cənub-Şərqi Asiya Dövlətləri Assosiasiyası), AU - (African Union - Afrika İttifaqı) və ya ATƏT - (Organization for Security and

Böyük güclərin yeni siyasi oyunu

Digər tərəfdən, global oyunçuya çevrilməkdə olan Türkiyə də müsəlman ölkəsi olan Pakistanı müdafiə edir. Bu vəziyyət REGIONDA çox-tərəfli güc balansını yaradır. Çin və Türkiyə faktorları Hindistanın hərbi-siyasi manevrlərini məhdudlaşdırır.

Hindistanla Pakistan arasına mövcud olan "Kəşmir münaqişəsi" haqqında, BMT-nin qətnamələrinə baxmayaraq, praktiki olaraq bu problemin həllində heç bir irəliləyiş yoxdur. Dünyanın böyük gücləri sayılan ABŞ, Rusiya və Avropa İttifaqı kritik anlarda vasitəçilik edir, lakin davamlı təhlükəsizlik mexanizmi qurmaqda isə maraqlı deyillər. Belə vəziyyət Cənubi Asiyanın "nəzarətsiz münaqişə zonası" kimi qalmasına səbəb olur.

Müşahidələr göstərir ki, nüvə təhlükəsizliyi üzrə razılaşmaların yenilənməsi nəticəsində beynəlxalq institutların vasitəçiliyi ilə (məsələn, ATƏT modeli əsasında) bölgəyə nəzarət etmək olar. Hindistan-Pakistan münaqişəsi təkcə iki-tərəfli qarşıdurma deyil, regional təhlükəsizlik sisteminin qorunması məsələsidir.

İndiki dünyada güc balansına əsaslanan təhlükəsizlik modeli nüvə təhdidi və geosiyasi qarşıdurmalar regionda uzunmüddətli sabitliyin qorunmasını çətinləşdirir. Bu kimi ciddi səbəblərdən, Cənubi Asiya Regionunda təhlükəsizlik sisteminin yenidən qurulması zəruri olaraq qalır.

Qəvami SADIQBƏYLİ

Hindistan-Pakistan müharibəsi hansı qüvvələrin marağındadır?

Cooperation in Europe - Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı) kimi qurumların fəaliyyəti burada yox səviyyəsindədir.

Ən yaxın regional platforma SAARC-dır - (South Asian Association for Regional Cooperation - Cənubi Asiya Regional Əməkdaşlıq Assosiasiyası). Amma Hindistan-Pakistan gərginliyi bu təşkilatı da faktiki olaraq iflic vəziyyətinə salıb. Bu isə nəticə etibarilə Cənubi Asiyada sabitliyin vəziyyətini güc balansından asılı hala gətirib. Yeni hansı ölkənin tərəfdarı çoxdursa, regiondakı vəziyyətə həmin ölkə nəzarət edəcək.

İndiki halda hər iki ölkə nüvə silahına malikdir. Bu reallıq qarşılıqlı məhv olma qorxusu yaratdığı üçün müəyyən sabitlik mühiti formalaşdırır. Lakin münaqişənin davam etməsi lokal toqquşmaların davam etməsinə səbəb olur.

Hazırda Pakistanda iqtisadi böhran yaşanır. Bu günlərdə LOC - (Line of Control - "Nəzarət xətti") boyunca dramatik eskalasiya baş verib. 48 nəfər mülki şəxs həlak olub. Tərəflər bir-birinə qarşı raket və PUA hücumları həyata keçirir. İndi bu iki qonşu ölkə müharibə ərəfəsindədir.

Hindistan iqtisadi, texnoloji və hərbi baxımdan Pakistanı xeyli üstələyir. Lakin global gücə malik olan Çin Pakistanın strateji müttəfiqidir. Çin həm də Hindistanla sərhəd münaqişələrində qarşı tərəf kimi çıxış edir.

Hindistan İrəvanı silahlandırmada davam edir

"Akaş" raket sistemlərinin ikinci partiyasını göndərir

Hindistan iyul ayında Ermənistanla "Akaş" hava hücumundan müdafiə raket sistemlərinin ikinci partiyasını göndərəcək. Bu barədə "IADN" agentliyi məlumat yayıb.

Qeyd edək ki, 2022-ci ildə Hindistan və Ermənistan arasında təxminən 710 milyon ABŞ dolları dəyərində müqavilə imzalanıb. Ermənistan Hindistanın bu sistemləri ixrac etdiyi ilk ölkə olub. Ötən ilin noyabrında "Akaş" sistemlərinin ilk partiyası Ermənistanla təhvil verilib.

"Akaş" raket sistemləri Hindistanın Müdafiə Tədqiqat və İnkişaf Təşkilatı (DRDO) tərəfindən hazırlanıb və "Bharat Electronics Limited" tərəfindən istehsal olunur. Sistem döyüş təyyarələri, raketlər və pilotsuz uçuş aparatlarını 25 km məsafədə məhv etmək gücünə malikdir.

Azərbaycan Hindistanın bu silah tədarükünü regionda sabitliyə təhdid kimi qiymətləndirib. Prezident İlham Əliyev bildirib ki, bu silahlar Qarabağ müharibəsində Azərbaycan əsgərlərinə qarşı istifadə olunub və Hindistanın bu siyasəti ikitərəfli münasibətlərə təsir göstərə bilər.

2023-cü ilin iyulunda Prezidentin köməkçisi Hikmət Hacıyev Hindistanın Azərbaycandakı səfiri ilə görüşərək rəsmi narahatlıq ifadə edib.

Ermənistan Xarici İşlər Naziri Ararat Mirzoyan isə bildirib ki, bu əməkdaşlıq müdafiə xarakterlidir və üçüncü tərəfə qarşı yönəlməyib. Hindistan tərəfi də bu addımın regional balanslara müdaxilə məqsədi daşımadığını vurğulayıb.

Siyasi analitik Elxan Şahinoğlu isə bildirir ki, bu silahlar Ermənistanın yalnız müdafiəsini gücləndirmir, həm də psixoloji üstünlük yaratmaq məqsədi daşıyır.

Türkiyəli analitik Metin Gürçan isə bu vəziyyətin Azərbaycanı İsrail, Türkiyə və Pakistanla hərbi-texniki əməkdaşlığı genişləndirməyə təşviq edəcəyini və bunun bölgədə qarşılıqlı silahlanmanı artıracağını qeyd edir.

RƏŞAD

Redaksiyadan: Təəssüf ki, Ədliyyə Nazirliyindən şikayətlərlə bağlı bu qurumdan cavab ala bilmirik. Verdikləri cavab ancaq bu olur: "Şikayətçi əlaqə nömrələri ilə əlaqə saxlayıb, şikayətlərini bildirsin". İcraçılar isə bu vəziyyətdən sui-istifadə edərək, özlərinə xeyir edən məsələləri həll edirlər. Bu sözləri əlimizdən olan sübutlara əsasən yazırıq. Ümumiyyətlə isə, Ədliyyə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin adı var, özü yoxdur.

Jalə FAMILQIZI

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

**Gender, ailə və demografiya
məsələlərinin işıqlandırılması**

Rəsmi statistik rəqəmlərə görə, Azərbaycanda ailə quranların təxminən 3,1 faizi boşanır. Bu, olduqca ciddi problem-dir və ölkəmizdə ailə inistitutunun getdikcə sarsıldığının göstəricisi hesab oluna bilər. Üstəlik, onu da nəzərə alsaq ki, real faktlar rəsmi rəqəmlərdə əks olunanlardan hər zaman çox olur, deməli, boşanma ilə bağlı mənzərə daha acınacaqlıdır.

Əlbəttə, ailə cəmiyyətin və dövlətin təməlini təşkil edir. Ailə bağlarının qopmasının əsas səbəbləri kimi sevgi və qarşılıqlı anlaşmanın olmaması, insanların fərqli maraq və düşüncələrə malik olması, xəyanət, maddi problemlər, ailədə inamsızlıq, kənar şəxslərin (valideynlər, yaxın qohum-əqrəbə) ailəyə etdiyi müdaxilələr və s. amilləri qeyd edə bilərik.

Bildiyiniz kimi, Avropada boşanmaların qarşısının alınması və bu səbəbdən günbəgün sayı çoxalan məhkəmə çekişmələrindən xilas olmaq üçün "Vətəndaş nigahı" deyilən bir metod tətbiq olunmaqdadır. Hansı ki, insanlar bir müddət birgə yaşadıqdan sonra, artıq rəsmi evlilik haqqında qərar verirlər. "Vətəndaş nigahı"nda yaşadıqları müddətdə bir-birlərini az-çox tanıdıqlarından, belə cütlüklərin rəsmi nigaha daxil olduqdan sonra ayrılma halları çox az olur. Əlbəttə, bizim milli-mənəvi dəyərlər nigahdankənar birgə yaşayışı istisna edir. Amma, bir halda ki, ölkəmizdə boşanma hallarının sayı sürətlə azalır, bu problemdən çıxış yolu haqda düşünmək mütləqdir. Ən azı yersiz məhkəmə çekişmələrinin sayını azaltmaq məqsədilə müəyyən metodlar tətbiq etmək olar...

Məsələyə "Təmiz dünya" Qadınlara Yardım İctimai Birliyinin sədri Mehriban Zeynalova ilə müsahibəmizdə cavab tapmağa çalışdıq.

- Mehriban xanım, ilk olaraq Azərbaycanda boşanma hallarının sürətlə artmasının səbəbləri haqda fikrinizi bilmək istədik?

- Bəli, son zamanlar boşanma halları çox narahatçılıq doğurur. Boşanmalarla bağlı kifayət qədər məlumatlar alırıq və tərəflərin bir-birinə münasibətində dözümsüzlüyü müşahidə edirik. Amma təbii ki, bütün bu münasibətlərə təsir edən amillər də var və bu amillər bir deyil, çoxdur. Məsələn, kifayət qədər informasiya çoxluğu insanı o qədər gərginləşdirir ki, ailə münasibətlerini tənzimləməyə imkan vermir.

Qıraqdən bəlkə də qərribə görünə bilər ki, informasiya ilə ailə

nasibətdir ki, ailə daha çox sosial və iqtisadi baxımdan ölçülür. Ənənəvi olan bir hal da var ki, ailə münasibətlərində ailə büdcəsi ailənin böyükləri - valideynlər tərəfindən idarə olunur. Bu isə bir çox hallarda iqtisadi asılılıq yaradır. Və ya ailənin iqtisadi gücü olmadığından, böyüklərin - valideynlərin iqtisadi basqısı altında qalırlar. Bu isə valideynlərə ailəyə nəzarət etmək və öz isteklərini həyata keçirmək üçün fürsət verir. Onlar öz tələblərini irəli sürür, ailənin onların iradəsinə uyğun idarə olunmasına çalışırlar. Əksər hallarda bu, ifrat təzyiq formasında özünü göstərir və nəticədə

tənzimlənməyini əvvəlcədən oturub müzakirə etmirlər.

Mən həmişə deyirəm ki, insanlar bir-birində ideal obraz yaradırlar, lakin sonradan real obrazı qoruyub saxlaya bilməyəndə tərəflər arasında anlaşılmaqlıq yaranır, gözləntilər üst-üstə düşmür.

Boşanmalara səbəb kimi iqtisadi çətinliklər də göstərilə bilər. Təbii ki, sosial və iqtisadi çətinliklər də olur. Psixoloji münasibətlər də önəmlidir. Məsələn, əvvəldən qeyd etdiyim dözümsüzlük, bir-birinə güzəşt etməmək, bir-birini dinləməmək, eqoların toqquşması - bütün bunlar ailə münasibət-

yılmasına təsir etdiyini vurğulayırlar. Mən isə daha çox düşünürəm ki, ideoloji boşluqlar -xüsusilə ailə ilə bağlı ideoloji boşluqlar - kifayət qədər ciddi təsir göstərir.

Ailənin öz ideoloji proqramı, özünəməxsus ideoloji yanaşması olmalıdır. Məsələnin əsas mahiyyəti ondadır ki, insanlar köhnə adət-ənənələrlə idarəetməyə çalışır, lakin yeni qanunlara tabe olmaq istəməzlər. Bu isə ciddi şəkildə aqressiya yaradır və öz mənfi təsirini göstərir.

O ki qaldı əxlaq məsələsinə, bu, birmənalı deyil, çoxşəxəlidir. Yeni məsələ ondadır ki, iqtisadi-sosial problemlər əxlaqsızlıq üçün şərait yaratmır. Böyük Vətən Müharibəsi dövründə insanlar daha böyük iqtisadi-sosial problemlər yaşamışdılar. Amma ailələrin daha ağır durumda olmalarına baxmayaraq, möhkəm idilər, daha etibarlı, daha sadıq idilər. Məsələn, anam danışır ki, həmin dövrdə "jımix" belə yeyirdik, amma ailələrdə bir sadıqlıq var idi.

Demək istəyirəm ki, bunun bir tərəfi ideoloji amillə bağlıdır. İkinci tərəfi isə təklifin çoxluğu. Reklamlar, televiziya verilişlərindəki çıxışlar... Əslində, ona çağırış da demək olar. Və yaxud "TikTok"-un açılması... Demək, biz ideoloji olaraq daha çox iş görməliyik və bu ideoloji boşluq həmin əxlaq məsələlərinə öz təsirini göstərir. İnsanlar ideologiyı ancaq siyasi amil kimi bilirlər, amma ailə ideologiyası fərqli ideologiyadır və o düz xətt üzrə inkişafa doğru getməlidir. Yalnız düz xətlə qalmamalı, dayanıqlı və hansısa təsirlərə müqavimət göstərmək gücünə sahib olmalıdır. Və bu güc həmin ideologiyanın kökündə dayanmalı, o gücü verməlidir.

Təəssüf ki, ətrafda qıcıqlandırıcı, cəlbədicə çoxsaylı təsirlər var və tələb artır. Tələbə uyğun təklif formalaşır. Bu da daha çox qadınların təsirsizliyinə, məlumat-sızlığına, hazırlıqsızlığına, o cümlədən də kişilərin ailələrində bu mövzuda söhbət etməsinə səbəb olur. Əvvəlcədən ailə quranda münasibətlər elə qurulmalıdır ki, tərəflər bir-birindən gizli heç nə saxlamasın və bunlar gizli baş verməsin.

İndi ailəyə əvvəlki illərdən daha çox diqqət yetirmək lazımdır. Məsələn, ailə münasibətlərində bir model var idi: kişi işləyirdi, qadın evdə idi və ailə üzvləri bir-birinə dəstək olurdu. İndi kifayət qədər kənar təsirlər var və kişinin qadına diqqəti daha çox artmalıdır ki, o, həmin təsirlərə aludə ola bilməsin. Bu diqqət o demək deyil ki, bahalı hədiyyələr alınmalı və ya maraqlı gəzintilər təşkil olunmalıdır. Yox, bu, sadəcə onun varlığına, əhəmiyyətinə diqqət yetirməkdir. Bu, mənə elə gəlir ki, indiki dövrdə həm kişilərə, həm qadınlara daha çox tövsiyə olunması məsələdir.

- Adətən cəmiyyətdə boşanmaların sayının artması ilə bağlı insanların sosial şəbəkələrdə daha çox vaxt keçirməsi, qeyri-etik paylaşımlar etməsi və s. səbəb olaraq ortaya atılır. Sizcə, bu, nə üçün məhz bizim ölkədə qabarıq şəkildə özünü göstərir?

(Ardı var)

"Hürriyyət"

Azərbaycanda boşanmaların sayı niyə artır?

Mehriban Zeynalova:
"İnformasiya çoxluğu ailə münasibətlərini tənzimləməyə imkan vermir..."

"Biz hadisələrin kökünə enməli və boşanma hallarının qarşısını almaq üçün müvafiq hüquqi və sosial mexanizmlər yaratmalıyıq"

münasibətləri necə bağlı ola bilər?! İnformasiyanın müxtəlifliyi və informasiyanın filtdən keçirilə bilməməsi ailə münasibətlərinə çox təsir göstərir. Məsələn, müxtəlif məsləhətlər, müxtəlif yazılar. Bunları şəxslər öz üzərinə götürür, öz üzərində onu müqayisə edir və onu tətbiq etməyə çalışırlar. Bu cür məsələlər ailə münasibətlərinə təsirsiz ötürmür.

Ənənəvi olaraq ailələrə müdaxilələr də var. Bilirik ki, Azərbaycanda gənc ailələrdə, ümumiyyətlə gənc olmasa belə, ənənəvi mü-

problemə çevrilir.

Bəzən də insanlar bərabərliklə bağlı razılaşsalar da əməlləri fərqli olur. Məsələn, kişilər arasında keçirdiyim sorğuda onlar bərabərliyin tərəfdarı olduqlarını deyirlər. Bildirirlər ki, bəli, biz ailədə bərabərlik istəyirik. Lakin müəyyən mənada qadının bütün hərəkətlərini, münasibətlərini təftiş edir, öz istedikləri kimi davranmasını tələb edirlər. Bu da ondan irəli gəlir ki, ailə quran şəxslər əksər hallarda münasibətlərin necə

lərinə öz təsirini göstərir.

- Bir sıra ekspertlər sosial iqtisadi vəziyyətin ağırlığı ilə yanaşı, əxlaqsızlığın geniş yayılmasının da boşanma hallarına ciddi təsir göstərdiyini iddia edirlər. Bu fikirlərlə razısınız-mı?

- Mən, sosial-iqtisadi amillərlə bağlamıram. Adətən ideoloji amillər və boşluqlar bir çox hallarda öz təsirini göstərir. Məsələn, ekspertlər sosial-iqtisadi vəziyyətin ağırlaşmasının əxlaqsızlığın ya-

Şəbnəmin yazdığı esse Albaniyada sevilir

Artıq Astara Pedaqoji Kollecinin Albaniyada da tanınanları var. Təhsil ocağının adına bu nüfuzu qazandıran isə onun əməkdaşı Şəbnəm Hüseynovadır. Şəbnəm xanımın "Nizami Gəncəvi yaradıcılığı: mənəvi dəyərlər və vətənpərvərlik" mövzusunda yazdığı esse Albaniyada nəşr olunan beynəlxalq səviyyəli "Atunis Galaxy Poetry" dərgisində işıq üzü görüb.

Dərgi Albaniyanın rəsmi qeydiyyatında olan Poeziya Birliyidir. Albaniyanın mərkəzində yerləşir, rəhbəri şair Agron Şeledir. Rəsmi jurnaldir, antologiya şöbəsi fəaliyyət göstərir. Onun oxucu kütləsi dünyanın müxtəlif yerlərindən olmaqla genişdir. Daha çox Avropa, Asiya, Şimali və Cənubi Amerikadan poeziya sevrələri, ədəbi tənqidçiləri özünə cəlb edir.

Şəbnəm Hüseynova 2021-ci ildə dahi Nizaminin 880 illiyi münasibətilə Gəncələr və İdman Nazirliyi, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi tərəfindən keçirilən respublika esse müsabiqəsində uğur qazanıb. Müsabiqə dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvin yaradıcılığının gənclər arasında geniş təbliği, vətənpərvərlik tərbiyəsi işinin gücləndirilməsi, istedadlı və yaradıcı gənclərin stimullaşdırılması məqsədilə keçirilib.

Mövzunun beynəlxalq səviyyəli poeziya dərgisində çapı, müxtəlif ölkələrin poeziya sevrələrinə çatdırılması təqdirəlayiq hadisədir, eləcə kollecin keyfiyyət göstəricisidir.

Yeni yaradıcılıq uğurların daha da bol olsun, Şəbnəm xanım!

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü

Teatrşünas-tənqidçi Anar Ərtoğrul Burcəliyev "Hurriyyat" qəzeti vasitəsilə Prezident İlham Əliyevə AÇIQ MƏKTUB ünvanlayıb. Surəti Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevaya, Mədəniyyət naziri Adil Kərimliyə ünvanlanan məktubu olduğu kimi dərc edirik:

"Hörmətli cənab Prezident!

Zəfər tarixli, Zəfər Sərkərdəm!

Məlumat üçün Sizə bildirmək istəyirəm ki, mən Anar Məhəmməd oğlu Burcəliyev (Anar Ərtoğrul) 1996-cı ildə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin "Teatrşünaslıq" fakültəsini bitirmişəm. Əmək fəaliyyətimə Gəncə Dövlət Milli Dram Teatrında 1987-ci ildə olaraq başlamışam. Hal-hazırda da Gəncə Dövlət Milli Dram Teatrında Ədəbi-hissə müdiri olaraq fəaliyyət göstərirəm.

Dövrü mətbuatda 450-dən artıq məqalə, ressenziya, oçerk və müsahibələrin eləcə də 22 kitabın müəllifiyəm. 1992-ci ildə "Olm ya Ölüm" və ya "Od gəlini" referat məruzəsinə görə Azərbaycan Respublikası Ali Məktəb tələbələrini XVI Respublika Elmi Konfransının xüsusi diplomu ilə mükafatlandırılmışam. 2001-ci ildə isə "MUGAN-MEDIA" Beynəlxalq mükafatı laureatı adına layiq görülmüşəm. 30 iyun 2008-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Prezidenti adından Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 90 illik (1918-2008) yubiley medalı ilə həmçinin 2020-ci ilin yekunlarına görə 26 dekabr 2020-ci il tarixində "Qafqaz-Media" İctimai Birliyinin təsis etdiyi "İlhamlı Azərbaycan" döş nişanı və "Qarabağ-Azərbaycan" diplomu ilə təltif olunmuşam. 2021-ci ilin yekunlarına və əldə olunan uğurlara görə 01 dekabr 2021-ci il tarixində "Simurq 2021 Awards Azerbaijan" və 05 noyabr 2023-cü il tarixində media və sosial şəbəkələrdə aparılan müşahidələrə əsasən əldə olunan uğurlu nailiyyətlərə görə "Simurq 2023 Awards Azerbaijan" mükafatlarına layiq görülmüşəm.

Prezident İlham Əliyevə AÇIQ MƏKTUB

Hər il olduğu kimi bu ildə də 08 may 2025-ci il tarixli "İncəsənət xadimlərinə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin mükafatlarının verilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin məlum Sərəncamını böyük həssaslıqla gözləyirdim. Ancaq siyahıda adları olan bəzi dırnaqarası sənət adamlarının adlarını gördükdü məyus olmaya bilmirəm. Düşünürəm ki, dəfələrlə teatrdan işdən müəyyən səbəblərə görə uzaqlaşdırılan, əxlaqi kodekslərinə görə səkkiz aydan artıq cinayət məsuliyyətinə cəlb olunaraq cəzaçəkmə müəssisəsində yatan və ya orta təhsilli olaraq səhnənin avanssenası (yəni ön hissəsi) və səhnə dərinliyindən xəbəri olmayaraq ancaq aktyor ştatında oturduğu üçün dırnaqarası aktyor adlanan şəxslər

Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən necə təqdimatlarla layiq görülməklə, Sizin yüksək ali dərəcə-nizə təqdim edilir? Və ya hər il olduğu kimi on illiklərlə eyni simalar necə mükafata layiq görülməklə? Görəsən bizlərin, haqqı gözləyənlərin növbəsi nə vaxt çatacaq?

Hörmətli cənab Prezident,

Mən üç dəfə Ağstafa, Şəki və Qobustan rayonlarında Mədəniyyət naziri, cənab Adil Kərimlinin qəbullarında olaraq ixtisaslı kadr kimi təyinat olunmuşam, həmçinin fəxri ad və ya mükafat məsələləri ilə bağlı xahişlər etmişəm. Dəfələrlə Mədəniyyət Nazirliyinin əlaqədar şöbələrində görüşlərdə olmuşam. Hər dəfə də bu görüşlər çox səmim bir müstəvidə keçməklə ümidverici ancaq heç bir nəticəsi olmadan davam etməkdədir.

Həmçinin Sizə məlumat üçün bildirmək istəyirəm ki, Gəncə Dövlət Milli Dram Teatrı nəzdində "İkinci nəfəs" Teatr studiyası Azərbaycan Respublikası mədəniyyət nazirinin 08 avqust 2023-cü il tarixli müvafiq əmrinə əsasən təşkil edilmiş və tədris rəhbəri olaraq mən fəaliyyət göstərirəm. Bir illik tədris dövründə burada 13 tələbənin yetişdirilməsi və onların 2 nəfərin Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin "Aktyor sənəti" ixtisası üzrə qəbul olunmasına nail olunmuşdur.

Artıq heç çürə düşünə bilmirəm ki, nə çür fəaliyyət qurmaq olar ki, Respublika Mədəniyyət Nazirliyinin diqqət mərkəzində olmağı bacaraq və ya ifadəm üçün üzr istəyirəm kimlərlə qohumluq əlaqələri qura bilək ki, onların diqqətini cəlb edə bilək? Axı, nə vaxta qədər hələ də davam edən "haralısan?" və ya "kimlərdənsən?" ifadələri ilə tənəyyül altında iflic fəaliyyət göstərməklə yararsız kadr təyinatları ilə məşğul olacağıq?

Mənim hər iki valideyinlərim, mərhum teatr və kino akt-

yorları olan Respublikanın Xalq artistləri Məhəmməd Burcəliyev və Sədaye xanım Mustafayeva ömürlərinin 60 ildən artıq bir dövrünü Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafına xüsusi olaraq Gəncə Dövlət Milli Dram Teatrının inkişaf etdirilməsinə həsr etmişlər. Onların sənət yolunu bu gün davam etdirmək mənim taleyimə nəsisib olub. Qismətimdə olan 38 illik bu yaradıcılıq yolu regiondan keçməklə Gəncə Dövlət Milli Dram Teatrının yaradıcılıq yolu ilə üzvi şəkildə bağlıdır. Qeyd etmək istəyirəm ki, qardaşım oğlu İlqar Vüqar oğlu Burcəliyev isə 44 günlük Vətən müharibəsinin Gəncə şəhərindən olan ilk ŞƏHİD övladıdır. O, Talış kəndi, Talış yüksəkliyi və Suqovuşan uğrunda gedən döyüşlərdə 2020-ci ilin sentyabr ayının 27-si günündə qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir.

Hörmətli cənab Prezident,
Bütün bu sadalananlarla, Qərb regionunda yeganə teatrşünas-tənqidçi olaraq əmək fəaliyyətimə nəzərə almaqla yaradılan süni problemlərin aradan qaldırılması üçün mənə diqqət göstərmənizi yüksək ali dərəcəyinizdən rica edirəm.

Hörmət və ehtiramla,
Anar Ərtoğrul Burcəliyev
Teatrşünas-tənqidçi
Gəncə şəhəri,
09.05.2025".
"Hurriyyat"

Pedaqoq sözü

toru, istər inspektor, şöbə rəisi və s. olsun - yaxınlaşdırırlar. Pedaqoji prose-sin nəzəri və praktik qanadlarına yalnız keçmişdə olduğu kimi "payedralar" - təhsildə yönləndirici çalışmalıdır. Və bu baxımdan mən onunla da razılaşmıram ki, bütün tənqidlər Elm və Təhsil Nazirinə ünvanlansın! Şübhəsiz, nazirin "gücü çatmadığı" proseslər yox deyil və bu proses Pedaqoji əməyə bəzən qalib gəlir...

Pedaqoji prosesin mənəvi - sosial konteksti subyektiv amillərlə şərtlənmişdir. Və maraqlıdır, sadələşmədənmi, bilməməkdənmi, qəsdənmi pedaqoji prose-sin canlı qüvvələri: həm pedaqoq alimlərin, həm də müəllim - öyrədənlərin haqqı lazımı (bir qədər yumuşaq səsləndi) dərəcədə qiymətini almır. Bəzilərinin üzərində dayanmaq istədim. Birincisi, pedaqoq - alimlərin, ömrünün 40-50 və daha çoxunu milli təhsilimizin inkişafına bağlamışların, bir məqaləsində enerjisini itirmişlərin fəxri adlardan uzaq salınmasıdır.

Bu anlayış pedaqogikada birtərəfli traktovka olunmuşdur. "Sistemləşdirilmiş biliklərin, bacarıq və vərdislərin, habelə, mənəvi keyfiyyətlərin adamlar tərəfindən, məqsədyönlü, planlı və mütəşəkkil mənimsənilməsidir". Tərifdə (əgər demək mümkünsə) hər şey vardır: həqiqətən də "pedaqoji proses" son dərəcə geniş, hər-tərəfli anlayışdır. Lakin ona lazım olan, digər yaradıcı məhsullardan fərqli şəkildə ehtiyac duyulan pedaqoji mühitin bir komponenti kimi pedaqogikanın müxtəlif sahələrindən yazılan, pedaqoqun zehni təfəkkürünün məhsulları - əsərləri kənarda qalmışdır.

Digər sahəyə adlasaq, təhsil müstəvisində hərəkət edən, məktəbə xidmət göstərən pedaqoji hadisələr, münasibətlər, pedaqoq şəxsiyyətinə və onun yaradıcılığına yanaşma meyarı kimi daha başqa məsələlər də müncərdir. Mən bu problemə toxunmaq vaxtını özümə aşılamamışdım, təbii ki, bir sıra yazılarımda pedaqoji-ka elminin sahələrinin, gənc nəslin, eləcə də yaşlı insanların təhsilə və təbiəsinə birbaşa təsirinin müasir elmlər kontekstində araşdırılmaması zərurətini yerində qeyd etmişdim. Eyni zamanda pedaqoqların yaradıcı əməyinin stimullaşdırılmamasının, bu elmə istedadlı alimlərin çəkinmədən, ətrafına nəzər salmadan, pisi - yaxşısını saf - çürük etmədən axınının, habelə aidiyyəti olan qurumun nəza-rətindən çıxdığının intizarını bürüzə vermək təşəbbüsündə olmuşam. Gizlin deyil ki, təhsilə aid cəmiyyətlər, mətbuat orqanları, nüfuzlu pedaqoqlar da susurlar, səlahiyyətliyə görə görünür, şəxsi qayğıları haqqında daha rasional düşünməyə üstünlük verirlər. Mən çox istədim, "çağdaş pedaqoji proses"ə - pedaqoji əməyə yalnız çap - yaradıcılıq məhsulları gözündə baxmaqla yanaşı, istər Elm və Təhsil nazirliyinin, istərsə ali pedaqoji müəssisələrin yetkililəri maraqlansınlar. Əlbəttə, tərtib olunan pedaqoji ensiklopediyalar, lüğətlər, yazılan əsərlər, məqalələr subyektiv şəxsi mövqelərlə zəngin olsa belə, əsl pedaqoqun yaradıcı nüfuzuna, elmi ictimaiyyət tərəfindən müsbət qarşılanmasına dəlalət etmir. Ədəbiyyat bu cür rəqəblərdə obyektiv və təmkinlidir. Orta məktəbə gətirilən söz sənətkarları "kimsəsizlik" ucbatından sıxışdırılıb kənara atılsalar da, vaxt yetişir, oxucu məhz onları oxuyur. Təəssüf ki, müasir pedaqoji prosesdə belə bir mənfi tendensiya at oynatmaqdadır. Şübhəsiz, bu mürekkəb, dərin elmdə baş verən peripetik və pedantçılıq, rezentor və

spektiklik kimi ikrah doğuran fərdi meyillər pedaqoji prosesin nüfuzunu aşağı salır.

Məni bu yazımda daha çox düşündürən pedaqoji prosesin - əməyin mövcudluğuna və inkişafına xidmətdə bulunan pedaqoqların nəzarətindən çıxması zəminində onlara olan mənəvi "repressiya"lardır. Şükrülər, nə Sovet hakimiyyəti qal-mışdır, nə də onun kommunist funksionerləri, tam azad respublikayıq, demokratik strukturlara maliklik. Amma həmin "strukturlar"dakı səlahiyyət sahibləri, konkret təhsili idarə edənlər üçün "pedaqoji proses" sadəcə populizm və ritorikadan doğan eyforik mənbədir, vasitədir, ulularlıq, işin axarlı getməsi, kənar dövlətin ev qayğı-larını özünüküləşdirilməsi psixologiyası daha önəmlidir...

Məni bu yazımda daha çox düşündürən pedaqoji prosesin - əməyin mövcudluğuna və inkişafına xidmətdə bulunan pedaqoqların nəzarətindən çıxması zəminində onlara olan mənəvi "repressiya"lardır. Şükrülər, nə Sovet hakimiyyəti qal-mışdır, nə də onun kommunist funksionerləri, tam azad respublikayıq, demokratik strukturlara maliklik. Amma həmin "strukturlar"dakı səlahiyyət sahibləri, konkret təhsili idarə edənlər üçün "pedaqoji proses" sadəcə populizm və ritorikadan doğan eyforik mənbədir, vasitədir, ulularlıq, işin axarlı getməsi, kənar dövlətin ev qayğı-larını özünüküləşdirilməsi psixologiyası daha önəmlidir...

"repressiya"lardır. Şükrülər, nə Sovet hakimiyyəti qal-mışdır, nə də onun kommunist funksionerləri, tam azad respublikayıq, demokratik strukturlara maliklik. Amma həmin "strukturlar"dakı səlahiyyət sahibləri, konkret təhsili idarə edənlər üçün "pedaqoji proses" sadəcə populizm və ritorikadan doğan eyforik mənbədir, vasitədir, ulularlıq, işin axarlı getməsi, kənar dövlətin ev qayğı-larını özünüküləşdirilməsi psixologiyası daha önəmlidir. Pedaqoji məsələləri özünüküləşdirilməsi milli təhsil - məktəb ənənələrindən götürmək, faydalanmaq, daha doğrusu, bu gün tarixi köklərindən, müasirləşdirmək im-

kanlarından uzaqlaşmaqla stinatik yanaşmaya - hər hansı bir problemin həlli üçün qeyri - mü-təxəssislərin (xaricilər də bizim milli təhsil ənənələrimizə münasibətdə belə mövqedə dayanırlar) yazdıqlarını yeni redaktədə, dediklərini ideallaşdırmada pedaqoji prosesin bir atributu nə-

zərində yetişdirirlər. Maraqlıdır ki, təhsilin mərkəzi idarəetmə aparatında işlə-yənlərdən bəlkə də bir çoxuna fureristik həyat daha sərfəlidir. Yeni, oturduğu kreslodakı əl uzatdığı məkan dinc sistemdir, gözəldir, zərifdir, bələliklə onu məftun edir. Lakin təhsilin inkişafına, gənc nəslin yüksək intellektə və təmiz əxlaqa sahib kəsilməsi üçün bir xeyli pedaqoji mühitə, məktəbdə bir 45 dəqiqəni ağır qantellər sayagı ürəyində daşıyan müəllimlərin yanında olmaq gerəkdir. Məsələ ondadır, bir ortabab qiymətində dərs deməyi bacarmayan belə funksionerlər məktəb islahatına rəhbərlik iddiasındadır və müəl-

lim taleyini həll etmək əzmindədir. Pedaqoji prose-sin mahiyyətindən xəbərsizdirlər, ona görə ki, bəzisinin pedaqoji baza təhsilləri də yoxdur! Tarixçi sosioloq, geoloq, iqtisadçı və digər peşə müəllifləridir. Konkret danışaq (Elm və Təhsil Nazirliyində bu ixtisaslardan bir funksioner vardı və səlahiyyət dairələrinin bütün həlqələrini barmaqlarına keçirmişdir. Bu barmaqlar asanlıqla lap yuxarıya qədər uzanırdı. İş o yerə çatmışdı respublikanın pedaqoqlarına, təhsil fanatlarına "dərs" söyləyirdi. Bu sətirlərin müəllifi yaxşı ki, rəsmi məktubla naziri ağah etmiş və onun səlahiyyəti dairəsindən çıxdığını bildirmişdi.

Pedaqoji prosesin nəzəri mətləblərini, strateji konturlarını istiqamətləndirən məhz pedaqoq - alimlərdir. Lakin son illərdə təhsil sisteminə "yeni pedaqoqlar" nəslə yetişir. Bir binanın içərisindən kənara çıxmıyana (məktəblərdə olmaq, müşavirə (konfrans) keçirmək, statistik rəqəmləri toplamaq, arayışlar hazırlamaq və s. hələ pedaqoji prosesin yaradıcısı sayılmır), lazımlı gəlir sırası müəllim - pedaqoq sənətinə iştirakçı olsun, bir "kontrol" dərs versin, bir neçə dərsi dinləyib təhlil etsin. Əgər bir zavodun direktoru, baş mühəndisi istehsalatda fəhlənin işini gör-məyi bacarmırsa, onu dərhal uzaqlaşdırırlar. Təhsildə isə əksinə, istər məktəb direk-

Allahverdi Eminov

Bu iki vasitə təminatı maddiləşdirir: əməkdar müəllim və Prezident təqaüdü - hər ikisini də layiq görülən mənəvi və maddi du-rumu önəmlidir. Sovet vaxtı bu (mədəni və maddi), sual şəklində mükafatlandırılan şəxsə verilseydi birmənalı cavab beləydi: Mənəvi tərəfi. İndi də həmin cavab qüvvədədir. Lakin mövcud vəziyyətdə maddi durumun normallığı və əksinə olması mənəviyyatın statusunu həll edir. Çünki pedaqoqların, alimlərin dərindən qaçan milis serjantı qat-qat onlardan yüksək maaşa qol çəkir. Professional pedaqoqlar isə sağlamlığı hesabına başa gələn qonorsız əsərlərinə imza (qol) atır! Ona görə də cəmiyyətdə, xüsusilə, pedaqoji prosesdə pedaqoqun, müəllimin elmi və şəxsi nüfuzu aşağı düşür.

(Ardı var)

Vilyam Şekspir:
Həyat teatrı,
insanlar aktyor

Onların dostluğu bir təsadüfdən başlamışdı...

Həmişə olduğu kimi həyatda uşaqlar ucadan qışqıra-qışqıra futbol oynayırdılar. Ruslan da kənarda dayanıb onların oynuna tamaşa edə-edə iki üç il bundan qabağı xatırlayırdı. O da öz yaşıdları ilə hər gün dərindən gələn kimi top qovalayırdı. Amma indi universitetdə psixologiya ixtisası üzrə birinci kurs tələbəsi idi. Boş vaxtlarında müntəzəm idman məşqlərinə gedir, üzgüçülük məşğul olurdu. Günü-gündən kişiləşirdi, sinəsi enlənmiş, əzələləri geyindiği nazik köynəyinə iz salırdı. Təzəcə buraxdığı qısa saqqal və nazik biş onu çox yaraşlıq göstərirdi. Digər oğlanlar kimi, o da qızların diqqətini çəkəməsi ilə gizlincə fəxr edirdi.

Ruslanı xatirələrdən qəflətən uşaqların dalışması qopardı. İki oğlan rəqib komandadan bir oğlanı yerə yıxıb döydüldülər. Bir həyatda yaşasalar da, Ruslan onların heç birini yaxından tanıyırdı. Amma hər halda uşaqları ayırmağı özünə borc bildi. Yaxına gedib savaşıyan uşaqları ayırdı. Yerdə yığılıb qalmış ağzı-burnu qan içində olan oğlanın qolundan yapışib ayağa qaldırdı. Üstünü çırpdı.

- Niyə boş yerə savaşırsız?
Oğlan ağlaya-ağlaya:
- Görmürsən, cığallıq edirlər - dedi.

Ruslan güldü:
- Əşi, dünya dağılmır ki, elə bil dünya çempionunda oynayırırsız. Adam hər şeydən ötrü savaşmaz. Yaxşı, əl-üzünü yu, başını yuxarı tut, burnundan qan gəlməsin.

Oğlan əli ilə burun pərlərini sıxıb qanaxmanı kəsməyə cəhd etdi. Bu zaman Ruslan onun üzünü gördü. O, qara qıvrım saçlı, iri gözlü, qalın dodaqlı, çox yaraşlıq bir oğlan idi. Ruslan qeyri-ixtiyari soruşdu:

- Sənin adın nədir?
- Fərid. İndi oğlan daha ağlamırdı.

- Yaxşı Fərid, gəl səni evinə aparım, deyəsən çox əzilmişsən. Ruslan cavabı gözləmədən təzə tanış olduğu oğlanın qolundan tutub dartdı. Fərid müqavimət göstərmədi, əksinə, sakitcə onun yanına düşdü. Yolda qısa söhbətlərdən məlum oldu ki, Fəridgil onların binasından iki-üç bina aralıda təzə tikilmiş 20 mərtəbəli binaya yenidən köçüblər. Atası mühəndis, anası həkim işləyir və o, bu ailənin yeganə uşağıdır. Fəridgilin binalarına çatanda, "Mən özüm gedərəm, sağ ol", - deyər mızıldandı.

Ertəsi gün Ruslan universitetdən evlərinə qayıdanda keçmiş məktəblərinin qarşısında Fəridlə rastlaşdı:

- Sən də burda oxuyursan?
- Hə, bir aydır ki, bu məktəbə keçmişəm.

Onlar birlikdə söhbət edə-edə evlərinə doğru addımlamağa başladılar. Məlum oldu ki, Fərid səkkizinci sinifdə oxuyur. İncəsənətə böyük marağı var. Əlavə olaraq musiqi təhsili alır.

Fərid Ruslanın tam əksinə, çox incə bədənli, oğlan uşaqlarına xas olmayan gözəlliyə malik idi. Yolda gedə-gedə Fərid gözləti oğrun-oğrun Ruslanı nəzər-

Oyun və ya üçüncü artıqdır

(Psixoloji hekayə)

dən keçirdi. Onun bədən quruluşuna həsəd apardı. Özünün də belə bədəninin olmasını çox istəyirdi. Amma neynəməli, idmanı heç sevmirdi. Ürəyindən onunla dost olmaq istəyini keçirdi. Elə bil Ruslan onun ürəyindən keçənləri eşitdi:

- İstəsən dostluq edək.
- Edək - deyər Fərid tələsik sevincilə bildirdi.

Əslində, Fərid "ura" deyər qışqırmaqdan özünü güclə saxladı. İndi Fəridin onu himayə edəcək güclü, bütün qızların həsədlə baxdığı idmançı görkəmli dostu vardı. O, indidən Ruslanla dostluğuna görə fəxr etməyə başlamışdı. Özü də ildırım sürəti ilə Ruslanla qarşı xüsusi bir hissin yarandığını başa düşdü. Bu hissi dostluq hissi kimi qəbul etdi. Əslində, o, valideynlərə bəslədiyi övladlıq sevgisindən başqa heç bir hissə yaşamamışdı. Ona görə də Ruslanla yaranan hissi dostluq hissi kimi qəbul etdi. Ruslan da Fərid kimi gözəl, ağıllı və nəcib bir dostunun olmasından məmnun qalmışdı. Evlərinə çatanda artıq neçə illərin dostları kimi ayrıldılar.

Həmin gündən başlayaraq dostlar bir yerdə evdən çıxır, Fəridin məktəbinə çatana kimi piyada birlikdə yol gedir, sonra bir-biri ilə xüdəfəzləşib ayrılırdılar. Fərid məktəbə, Ruslan universitetə gedirdi.

Birazdan bir-birlərinin evlərinə gedib-gəlməyə başladılar. Hər iki ailə övladlarının dostluğu üzərindən bir-birinə yaxınlaşdılar. Ruslanın valideynlərinin hər ikisi həkim idi. Ona görə, Fəridin anası ilə çox tez dil tapıb, dostlaşmışdılar. Ailə şənliklərində bir-birinin ən əziz qonağı olurdular.

Ruslanla Fərid arasındakı münasibət getdikcə dərinləşirdi. Artıq onlar özlərini iki bədəndə bir ruh kimi hiss edirdilər. Bir gün

bir-birini görməyəndə darıxırdılar. Vaxtlarının çoxu bir yerdə keçirdi.

İllər sürətlə keçirdi. Ruslan üçüncü kursda oxuyanda, Fərid yüksək balla İncəsənət Universitetinin Aktyorluq fakültəsinə daxil oldu. İndi onlar hər ikisi tələbə həyatı yaşayırdı.

Dostların ən xoşladığıları məşguliyyət ya birlikdə şəhərdə gəzmək, ya da ikisindən birinin

zulamağa, xoşladığılarını etməyə xüsusi cəhd edirdi. Elə bil, Fəridin bütün işi-gücü Ruslanla daha çox xoş gəlməkdən ibarət idi. Hər dəfə evdən çıxanda özünə əl gəzdirdi, saçlarını Ruslanın xoşladığı kimi səhmana salır, ad günündə Ruslanın ona hədiyyə etdiyi köynəyi geyir, üz ifadələrini Ruslanın bəyəndiyi şəkllə salmaq üçün məşq edirdi.

Ruslan da elə bil Fəridi himayə etməyə borclu imiş kimi onun qayğısına qalır, problemlərinin həllində xüsusi canfəşanlıq göstərirdi. Dostlar o qədər məhrəblənmişdilər ki, hətta bir-birini qışqarırdılar. Ruslanı başqa bir oğlan və ya qızla görəndə Fərid bir bəhanə tapıb günlərlə ondan kəsülü qalırdı. Ruslan Fəridin davranışlarını heç cür anlaya bilmirdi. Hər dəfə də deyirdi:

- Bu nədir, iki gündən bir qız kimi küsürsən. Əgər qəbahətim varsa, üzümə də, üzr istəyim, axı biz dostuq.

Fərid Ruslandan bunları eşidən kimi dərhal barışırdı:

- Küsməmişəm, bir az başım qarışıq idi, - deyər heç nə olmamış kimi yenə də Ruslanla qayırdı.

Dostların ən xoşladığıları məşguliyyət ya birlikdə şəhərdə gəzmək, ya da ikisindən birinin evində birlikdə vaxt keçirməkdən ibarət idi. Bir-birindən heç bir sirr saxlamırdılar. İndi Ruslan tam bir cəngavər forması almışdı. Fərid onun əzələli bədənini baxmaqdan doymurdu. Ruslan da elə bil bunu başa düşürmüş kimi çox vaxt yarıçılpaq halda Fəridin qarşısına keçir, müxtəlif bədən hərəkətləri nümayiş etdirirdi. Hətta Fəridin ona həsədlə tamaşa etməsindən zövq alırdı...

evində birlikdə vaxt keçirməkdən ibarət idi. Bir-birindən heç bir sirr saxlamırdılar. İndi Ruslan tam bir cəngavər forması almışdı. Fərid onun əzələli bədənini baxmaqdan doymurdu. Ruslan da elə bil bunu başa düşürmüş kimi çox vaxt yarıçılpaq halda Fəridin qarşısına keçir, müxtəlif bədən hərəkətləri nümayiş etdirirdi. Hətta Fəridin ona həsədlə tamaşa etməsindən zövq alırdı.

Öz növbəsində Fərid də yetkin bir gənc olmuşdu. İndi o, daha yaraşlıq, incə, həssas bir gəncə çevrilmişdi. Onda oğlanlardan çox, qızlara xas olan kövrəklik var idi. Hər kiçik şeydən inciyir, gözləri dolur, ağlamaqdan zorla özünü saxlayırdı. Əgər Ruslan qızların diqqətini daha çox çəkirdisə, Fəridin gözəlliyinə hətta oğlanlar da laqeyd qala bilmirdi. İkisi birlikdə isə bir-birini tamamlayırdı.

Fərid hələ də Ruslanla özünün hamisi kimi baxır, ona tabe olmağa, onun arzulanıqlarını ar-

yaxşı işıqlandırılmadığından onlara diqqət edən də olmurdu. İndi nə Fəridin yaraşığı, nə də Ruslanın əzələli bədənini problem çıxarmırdı.

Günlər bir-birini qovaraq aylara, illərə dönürdü. Bir dəfə Fərid sinayıcı nəzərlə Ruslanla baxa-baxa soruşdu:

- Necə bilirsən, bəlkə biz özümü üçüncü bir dost da seçək. Səncə, üçlükdə daha maraqlı olmazmı?!

Əslində, Fərid Ruslanın belə bir fikrə düşüb-düşməyəcəyi ilə maraqlanırdı. O, Ruslanla onun arasında üçüncü bir adamın ola biləcəyini təsəvvürünə gətirəndə dəli olurdu.

Ruslan Fəridin üzünə baxmadan, avtomatik cavab verdi:

- "Üçüncü artıqdır" deyimini eşitməmişən?

Fərid:

- O deyim oğlan-qız münasibəti ilə bağlıdır. Oğlanlar arasındakı münasibətə aidiyyəti yoxdur.

Ruslan:

- Nə fərqi var, məhəbbət məhəbbətdir də; ya dostluq məhəbbəti, ya sevgili məhəbbəti.

Fərid qəlbində Ruslanın sözlərindən çox sevindi. Amma üzde özünü laqeyd göstərərək, söhbəti davam etdirməyə başladı:

- Yaxşı, bəs sevgili necə. Yəni birdən üçüncü dostumuz qız oldu və ya birimiz bir qıza vurulduq, onda necə, yenə "üçüncü artıqdır" deyəcəksən?! Onda hansımızı seçəcəksən?

Fəridin özünü qızla müqayisə etməsi Ruslanda qəribə bir hiss yaradı. Bir anlığa Fərid onun üçün sevgiliyə çevrildi və dərhal da o hiss yox oldu. Ruslan özündə Fəridlə bağlı ani yaranan hissdən diksindi. Dərhal, həyacanla dedi:

- O başqa məsələdir, onu buna qarışdırma.

Ruslanın bu sözlərindən Fəridin ürəyi sıxıldı. Dostunun bir qızla tanış olduqdan sonra onu unudacağından, onu itirəcəyindən indidən kədərlənməyə başladı. O, Ruslanı kiməsə güzəştə getməyəcəyini anlamağa başlayırdı.

- Yaxşı, sənə psixoloq kimi bir sual verim. Oğlanla dost olduğun kimi, qızla da dost olmaq olar?

- Hə, əlbəttə, dost dostdur da, nə fərqi, qız, ya oğlan?!

- Yaxşı, dost olduğun qızı sonra seve bilərsən?

Ruslanın yadına psixologiyadan mühazirədə məhəbbətlə bağlı rektorun söylədikləri fikirlər düşdü...

(Ardı var)

AZAD

Aynur xanımla ilk tanışlığımız 15 il əvvələ aiddir. Öz "Əhsən" qrupumla Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin səsyazma studiyasında Faiq Babayevin rejissorluğu ilə bir-neçə melodiyaları yazırdıq. Nə lazım idisə yazdıq, qrup üzvləri getdi, tamamlama işləri zamanı nağara ifaçısı Heybət Babayevlə mən qaldıq. Bu zaman gənc bir qız operator otağına daxil oldu, ədəb-ərkanla salamlaşaraq bir tərəfdə əyləşdi. Faiqdən soruşduqda ki, bu qız kimdir, müğənnidir-deyə cavab verdi. Gənc xanımdan adını soruşdum, cavab verdi:-Aynur. Ona xeyridua verdim. Aynur xanım gördü ki, Heybət və mən yaşlı adamlarıq, sevincək, səmimiyyətlə dilləndi:

- Siz mənim atamı tanıyırsınız, sizin yaşlardadır, pianoçudur, toylarda ionika, sonralar sintezator ifa edib.

- Atanızın adı necədir?

- Akif İsgəndərli.

Bir anlıq düşündüm və yadıma düşdü:

- Hə, tanıdım, əla musiqiçi, həm də səmimi və səviyyəli adamdır. Gənclik illərimizdə toy ifaçısı kimi çalışarkən dəfələrlə bizimlə birlikdə olub, həmişə də çalğısı ilə tamliq və bütövlük yaradıb.

Heybət müəllim də Akif haqqında xoş sözlərini bildirdi və onun yaxşı sənət yoldaşlığı barədə ürk dolusu fikir söylədi. Söhbət zamanı bu gənc qızın səmimiyyəti, mədəni səviyyəsi, xoş rəftarı onun daxili aləmini və mənəvi saflığını açıb göstərdi.

Akif İsgəndərli A.Zeynallı adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbini, Xalq Konservatoriyasını, Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunu bitirib və bütün ömrünü musiqiyə həsr edib. Ə.Bakıxanov adına ansamblın üzvüdür, Ələmşir Xanlarovanın ansamblında da çalışıb.

Aynur Akif qızı İsgəndərli 1987-ci il avqust ayının 20-də Bakı şəhərində musiqiçi ailəsində anadan olub. Ana İradə Mirzəəğa qızı İsgəndərli fortepiano ixtisası üzrə təhsillidir, əla səsi və yüksək ifaçılıq bacarığı var. O, gücünü, bacarığını və məhəbbətini ailəsinə və övladla-

Uşaqılıq və gənclikdən səhnələrdə uğurlara bürünüb...

ra yönəlib. Bu istedadlı xanım sənətə dair arzu-istəklərini qızı Aynurla reallaşdırıb.

Haşiyyə: "İradə xanımın atası Mirzəəğa Ələsgər oğlu Məmmədov (1929-1987) yaxşı muiçilərdən biri idi. 1 sayılı uşaq musiqi məktəbinin fortepiano sinfini bitirmişdi. 16 yaşında A.Zeynallı adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbinin klarnet sinfinə qəbul olunmuş və ixtisas üzrə məşhur pedaqoq Qulam Səmədzadə-

idi (Bax. Əhsən Rəhmanlı "Azərbaycanda klarnet ifaçılığı sənəti". MBM, 2010, səh.246-248).

Akif və İradə xanımın mehriban ailəsində iki qız-Aygün və Aynur böyüyüb. Bu ailənin mənsub olduğu şəcərə əsl-nəcəbəti, istedadı, ziyallığı və mədəniyyətimizə xidmətləri ilə cəmiyyətdə daim seçilib.

Aynurun ilk musiqi müəllimləri valideynləri olub. Onun fikirlərindən: "Üzərimdə atamın zəhməti çoxdur, daim məni müşayiət edir. Sənətdə mənim yol göstərənəm, mayakım anamdır. İndiyə qədər də mahnılar üzərində işləyib ortaya çıxarana qədər anam mənimlə çalışır, dəyərli fikirlərini bildirir və həmişə mənə dayaq olur. Anamın tövsiyələri mənim üçün çox önəmlidir. Repertuar seçimimdə də onun xüsusi rolu var".

Aynur Samir Hacıyev adına 5 sayılı ümumtəhsil məktəbi 2005-ci ildə başa vurub. Məktəbi bitirənə qədər o, bu təhsil ocağının bütün tədbirlərində, konsertlərdə vətənimizə həsr olunmuş mahnıları incə, zərif, kövrək səslə həvəslə oxuyub. Məktəblər arası keçirilən baxış müsabiqələrdə öz doğma məktəbini təmsil edərək oxuyur və hər dəfə birincilik qazanırdı. 5-ci sinifdə məktəb tədbirlərinin birində M.Müşfiqin "Yenə o bağ olaydı" şeirini mənətlilik, təsirli və yüksək səviyyədə söyləyərək, bir daha istedadını sübut edib alqışlar qazanıb.

O, Kövkəb Səfəraliyeva adına 16 sayılı uşaq musiqi məktəbinin 7 illik fortepiano sinfini 2006-cı ildə uğurla başa vurub. Burada onun ixtisas müəllimi Rubina xanım olub.

Həmin zaman 5-ci sinfi bitirənə qədər Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının baş rejissoru Ələkbər Hüseynovun (uşaqlar üçün Ələkbər əmi, 1961-2007) AzTV-də apardığı "Hər birimiz bir çiçək" adlı verilişlərdə müntəzəm oxuyub. Aynur verilişin ən kiçik ulduzu sayılırdı. Azərbaycanı vəsf edən mahnıları oxuyur və onu fortepianoda Akif İsgəndərli müşayiət edirdi.

Sonra isə o, bəstəkar Vəqif Gərayzadənin "Şərq ulduzları" vokalestrada qrupun solisti kimi çıxış edib. Məşqlər Bülbül adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbində aparılırdı. Bu qrup televiziya, radiolar və səhnələrdə müntəzəm çıxış edir, ifalar disklərə yazılır və yayımlanırdı. A.İsgəndərli "Şərq ulduzları" qrupu ilə 15 yaşa qədər sıx əlaqədə olaraq xeyli irəliləmişdi. Artıq onun ifalarını izləyən xeyli musiqi-sevərlər və tamaşaçılar vardı. O, həmin estrada-vokal qrupun tərkibində Şəhriyar mədəniyyət mərkəzində, Mahni Teatrında, Opera və Balet Teatrında çıxış edərək daim uğurlar qazanmışdı.

Bəstəkar Faiq Sücəddinovun Mikayıl Müşfiqin "Yenə o bağ olaydı" şeirinə bəstəsi var. Bu əsəri A.İsgəndərli çox gözəl ifa edib və 2002-ci ildə buna klip çəkilərək AzTV, ANS, Space və digər televiziya kanallarında yayımlanıb.

Aynur 2004-cü ildə "Azəri star" televiziya səs yarışmasında üçüncü yeri tutub. Həmin ildə "Musiqili qədim" adlı albomu işıq üzünə görüb. Alboma onun ifasında bəstəkarlarımızın klassik əsərləri daxil edilib, burada çox gözəl ifalar var..

Aynur xanım bəstəkar Nailə Mirməmmədlinin (1961-2021) yaratdığı "Səməvi" qrupunun 2004-2006-cı illərdə solisti kimi fəaliyyət göstərüb. O, V. Gərayzadənin rəhbərlik etdiyi "Aypara" qrupunun 2005-2014-cü illərdə solisti olub. Burada haşiyyə çıxaraq deməli ki, gənc, istedadlı müğənnilərin, bu sıradakı Aynur İsgəndərlinin də sənətdə layiqincə yetişib, püxtələşib, inkişaf edib formalaşmasında V.Gərayzadə də xüsusi xidmət göstərüb.

Aynur xanımın daha böyük nailiyyətlərindən biri 2005-ci ildə Şanxayda olub. Orada VIII Beynəlxalq Asiya festivalı olduqca möhtəşəm şəkildə keçirilirdi. Həmin zaman

A.İsgəndərli gənclərin ən perspektivli nominasiyasını qazanıb. 2015-ci ildə Latviya Respublikasında baş tutan Atlantik Breeze Beynəlxalq vokalçılar festivalının da qalibi olaraq ikinci dərəcəli diplomla təltiflənib. Ona "Best vokal" diplomu verilib və "Asiyanın səsi nominasiyası"-nı qazanıb.

Onun fikirlərindən: "2011-ci ildə Bakı Musiqi Akademiyasında keçirilən master-klaslarda münisflər heyətinin üzvləri xarici ölkələrdən gəlmişdilər. Burada çıxış edən xeyli gənclər arasından üç nəfər seçildi və biri mən idim. Bizi Finlandiyaya göndərdilər. Savonlinna şəhərində-

ki Musiqi Akademiyasında 2011-ci ildə 2 ay dərs alaraq master-klass keçdik. Çox sevindirici, məsuliyyətli, maraqlı və şərəfli idi".

(Ardı var)

Əhsən RƏHMANLI
Tədqiqatçı, Sənətsünaslıq
üzrə fəlsəfə doktoru